

OM: 101720

A Gyökössy Endre Református Óvoda

Pedagógiai Programjának

2020. évi módosításokkal egybeszerkesztett változata

2020.

„…buzgólkodjatok mindenkor az Úr munkájában,
hiszen tudjátok, hogy fáradozásotok
nem hiábavaló az Úrban.”

2Kor.15.58.

TARTALOMJEGYZÉK **oldal**

I. BEVEZETÉS 4
I.1. AZ ÓVODA ADATAI 4
II. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI 4
II.1. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJAI 6
II.2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP 6
II.3. KÜLDETÉSNYILATKOZAT 7
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI 8
III.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA 8
III.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS 12
III.3. AZ ANYANYELVI,- AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS, ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA 19
IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉG FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI 21
IV.1. JÁTÉK 21
IV.2. VERS-MESE 23
IV.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKESJÁTÉK 25
IV.4. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA 27
IV.5. MOZGÁS 29
IV.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE 31
IV.7. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK 35
IV.8. TANULÁS 37
V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI 40
V.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK 40
V.2. TÁRGYI FELTÉTELEK 41
V.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE 42
V.4. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI 45
VI. AZ ÓVODÁBA ÉS ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI 47
VI.1 AZ ÓVODÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI 47
VI.2. AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI 48
VI.3 A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE 49
VII. A KERESZTYÉN NEVELÉS 50
VIII. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI 55
IX. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE 58
IX.1. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE 58
IX.2. A FEJLESZTŐ TEVÉKENYSÉG LEGFONTOSABB TERÜLETEI 60
IX.3. A FEJLESZTÉS GYAKORLATA 62
X. A KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK NEVELÉSE 63
XI. AZ ÓVODA SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI 65

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK 66

I. BEVEZETÉS

Jogszabályi háttér

- 1993. évi LXXIX. Közoktatási Törvény
- 255/2009.(XI. 20.) Kormányrendelet az Óvodai Nevelési Országos Alapprogramjának kiadásáról szóló 137/1996/VIII.28./MKM rendelet módosításáról
- Nemzeti, etnikai kisebbség Óvodai Nevelésének irányelve 1993. évi XXXII. Törvény
- A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény, 149/1997. (IX.10.) Korm. végrehajtási rendelet
- 2/2005. (III.1) OK. Rendelet Sajátos nevelési igényű gyerekek neveléséről
- 2007. évi OKM rendelet az Óvodai fejlesztő felkészítésről
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és annak módosításai
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. Rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának, a Magyar Közlöny 2018. július 25-én megjelent módosítása

I.1. AZ ÓVODA ADATAI

Épületünk a Baár-Madas Református Gimnázium közelében, a II. kerület zöldövezeti részén, a Csopaki utca 8. szám alatt helyezkedik el. Az épület adottságait kihasználva három 25 fős csoport befogadására alkalmas óvodát alakítunk ki. A későbbiekben lehetőség lesz további egy csoport kialakítására. Intézményünkbe leginkább a környékbeli református családok gyermekei járnak. A bővülő csoportszám és gyermeklétszám figyelembe vételével, alapítványi segítséggel, szülői és egyéb adományokból fejlesztjük „játékparkját”, eszközeit, felszereltségét.

II. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

„Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (Alapprogram) – a hazai óvodai neveléstörténet értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, az emberi jogok és szabadságjogok, valamint a gyermeket megillető jogok biztosítása érdekében a Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit. Jelen Alapprogramot a Magyarországi Református Nevelés Óvodai Keretprogramja is magára nézve - kötelezőnek tartja.

Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az Alapprogram biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.”

Az Óvodai nevelés Országos Alapprogramja, valamint a Református Óvodai Nevelés Keretprogramja meghatározza számunkra az óvodánkban folyó pedagógiai munka alapelveit.

- Istentől kért bölcsesség, krisztusi szeretet és szolgálat.
- A gyermek egyszeri, egyedi lényének felismerése és képességeinek felelősségteljes fejlesztése.
- A gyermeki szabadság biztosítása, optimális szabályrendszer.
- A családokkal való sokirányú, a keresztyén szellemiség jegyében történő együttműködés.
- A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem, tisztelet és elfogadás, szeretet és megbecsülés illeti meg.

Tudomásul vesszük, és tiszteletben tartjuk a szülők prioritását a gyermeknevelésben és a gyermekekkel kapcsolatos döntésekben. A családi nevelést a szeretet és gondoskodás minden formájával igyekszünk segíteni, kiegészíteni.
A hívő családok esetében a szülőkkel nemcsak partneri-, hanem testvéri szeretetkapcsolatot teremtünk, a vágyakozók esetében erőltetés mentes, természetes kapcsolatra törekszünk. Szükség szerint missziós feladatokat is végzünk.

Tudjuk, hogy minden gyermek más, mindenkit önmagához képest szükséges fejlesztenünk. Ezért nem látványos, gyors, végleges eredményeket várunk.
A gyermek korához igazodva minden tevékenységben, mindig keveset, lassan, jól motiválva és gyakran ismételve, környezet közelben, cselekedtetve igyekszünk feltárni.

Óvodánkban olyan nevelési módszereket kívánunk kialakítani, amelyek Isten iránti engedelmességet, megértést és krisztusi szeretetet sugároznak.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról,
- E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről,
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

II.1. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJAI

- Az óvó-védő, értékmegőrző és fejlesztő funkciók mellett gyermekeink testi és lelki szükségleteinek kielégítése.
- E szándék mellett a reánk bízott 3-7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének segítése, a gyermeki személyiség kibontakoztatása, a hátrányok csökkentése az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével.
- Hitben, hitre nevelés.
- Célunk, hogy értelmi és érzelmi adottságaik révén ráébresszük őket arra, hogy minden, amit Isten teremtett szép és jó. A teremtett világot Isten az ember rendelkezésére bocsátotta, épp ezért felelősségünk és feladataink vannak.
- Alapvető célunk, hogy gyermekeink megtanuljanak játszani, mert a játék megalapozója a tanulási képességek kifejlődésének.
- Boldog, szociálisan, szomatikusan és mentálisan egyaránt fejlett, együttműködésre képes, környezetükben jól eligazodó kreatív gyermekeket szeretnénk nevelni, akik az óvodáskor végére a belső érés, a családi és a keresztyén óvodai nevelés együttes hatásának révén elérik a megfelelő optimális fejlettséget.
- A tehetséges gyermek átlag feletti egyéni képességeinek fejlesztése.

II.2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Programunk a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.
A gyermek Isten ajándéka. Ember, akinek Istentől rendeltetett jogai vannak. Kegyelemből érzelmi és értelmi életre, játékra, szabadságra, önmaga és társai iránti felelősségre, közösségi életre, nyelvre és kultúrára van rendelve. Joga van Jézus Krisztus megismeréséhez.
Jézus maga mondja: "Engedjétek hozzám jőni a kisgyermekeket és ne tiltsátok el tőlem őket, mert ilyeneké az Isten országa" (Mk.10.14)
Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Az inkluzív,- integrált-, migráns (multikulturális avagy interkulturális) gyermekek nevelését támogató szemlélet. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.
Megjegyzés: református óvodánkban ilyen jellegű kérdések az alternatív nevelési módszereinkből adódóan nem aktuálisak.

Az óvodai nevelés célja az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is). A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

Valamennyi korosztályhoz tartozó gyermekünk folyamatos megismerésére törekszünk. Testi-lelki igényeiket személyre szabottan - gyerekközpontú, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben kívánjuk kielégíteni.

Olyan gyermekeket szeretnénk kibocsátani, akik kiegyensúlyozottan, a fenti jogokat maximálisan élvezve, boldogan mennek iskolába.

II.3. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

- Olyan keresztyén értékrend szerint nevelő munkatársi közösség vagyunk, akik hisszük Isten mindenhatóságát, örökkévalóságát, tökéletesen szerető kegyelmes voltát.
- Hisszük, hogy a Krisztusba vetett hit és megtérés által bűnbocsánatot és örök életet nyerünk. Isten új szívvel ajándékoz meg bennünket, melynek köszönhetően képessé válunk arra, hogy engedelmesen kövessük Jézust.
- Ezt a meggyőződésünket és értékrendünket - a reánk bízott gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve- kívánjuk továbbadni és betölteni küldetésünket:
  - megismertetni Isten szeretetét,
  - rácsodálkoztatni a teremtett világ tökéletességére,
  - a törvény betöltésére: egymás szeretetére nevelni,
  - minden gyermek személyiségét, képességét önmagához képest sokoldalúan fejleszteni.

Intézményi jövőkép

Óvodánk jövőképét az intézmény nevelőtestületével együttműködve, eddigi eredményeinkre, értékeinkre, hagyományainkra alapozva formáljuk. Arra törekszünk, hogy a továbbképzéseken és az önképzések által szerzett kompetenciaterületek megfeleljenek az Alapprogram, a helyi Pedagógiai Program és az Intézményi Önértékelési Program elvárásainak, segítsék elő a magas színvonalú szakmai munkavégzést, intézményi működést.
Ahhoz, hogy megfeleljünk a mai kor elvárásainak, a folyamatban lévő és várható társadalmi változásoknak, a korszerűbb, biztonságosabb működéshez állandó fejlesztésekre van szükség. A kihívásoknak csakis együtt, erőforrásaink optimális mozgósításával tudunk megfelelni. Intézményünk gyermekközpontú, ahol a gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük, fejlesztjük és a partnerek elvárásainak megfelelő, innovatív, szakmailag jól megalapozott nevelőtestület, alkalmazotti közösség dolgozik.

III. **AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI**

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül
- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

III.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

Egészségfejlesztő program

Célunk

Az ember életében a test és lélek harmóniája Isten különös ajándéka.
Célunk: e harmónia alapozásának segítése.
A gyermek otthon kialakult szokásait követve elfogadó légkörben – a gondozás segítségével szükségleteinek, testi-lelki jó érzésének, mozgásigényének sürgetésmentes kielégítése.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek,
- a bántalmazás és óvodai erőszak megelőzése,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

A fejlesztés tartalma

Gondozás

Fontos, hogy a szokások – állandó példamutatás mellett – a gyermekek fejlettségének megfelelő szinten rögződjenek, biztosítva az elégedettség érzését. A nap bármely szakában lehet szabadon mozogni, vécére menni, Igény szerint tisztálkodni és vizet inni.

Kulturált étkezési szokások kialakítása

Szokás és szabályrendszer kialakítása. (A tízórai és az uzsonna az önkiszolgálásra épül, ebédnél a kisebb gyermekek, mint „segítők” élik át a társakért végzett munka örömét. A nagyoknál naposi rendszer működik.)
Helyes, önálló eszközhasználatra szoktatunk (fogások, szalvétahasználat, kés-villa együttes használata, stb.)
Az egyéni ízlést és kívánságokat az elfogadhatóság szintjén – kívánjuk figyelembe venni.
Az étkezés esztétikája, hangulata, mindannyiunk példamutatása, növeli az "enni jó" érzését.

Testápolás

Az óvodai nevelésben a testápolás az egészségvédelem, a rendszeres és szükségszerű tisztálkodás természetes belső igényének kialakulását segítjük. Törekszünk a feladatok pontos, verbális közlésére és bemutatására. Megismertetjük az egészség, az egészségvédelem, betegségmegelőzés és a testápolás közötti összefüggéseket. Biztosítjuk az intimitást, e területen is építünk az otthoni szokásokra.

Öltözködés

E tevékenység védekezés az időjárás hatásai ellen, egyben ízlésformáló és önállóságra nevel. Fejlesztjük az öltözködéshez szükséges kézügyességet (gombolás, fűzés, kötés, zipzárhúzás stb.)
Fontos, hogy a gyermek öltözéke kényelmes, s könnyen le- illetve felvehető legyen.
Szükségesnek tartjuk a váltóruhát és váltócipőt
Segítjük és motiváljuk az állandó rendezett öltözéket, csinos megjelenést.

Mozgás-edzés

A napirend és a tevékenységi formáktól függően minden lehetőséget kihasználunk, hogy a gyermekek minél több időt tölthessenek szabad levegőn.
A csoportszobában, kertben (és ha van, a tornateremben) minden lehetőséget kihasználunk a gyerekek mozgásigényének kielégítésére.
Gondot fordítunk a csoportszobák szellőztetésére, és a levegőzésre.
A szervezett séták, kirándulások (ezek során a gyermekek szervezete alkalmazkodik az időjárás változásaihoz), levegőzést, mozgást és hangulatos együttlétet biztosítanak. A tervezett távolságnál a kicsik képességeit mindenkor figyelembe vesszük.
Figyelünk a hanyag testtartásra hajlamos gyermekekre.
Tartásjavító és egyéb prevenciós játékokat, gyakorlatokat alkalmazunk.

Szorgalmazzuk a versenyjátékokat.

Pihenés, alvás

Mivel pihenésre minden gyermeknek szüksége van, a pihenés óráiban az aludni nem tudó gyermekeket is csöndre késztetjük. Az alvási szokásokat tiszteletben tartjuk (kívánság szerint aludhatnak az otthonról hozott „alvókkal" vagy az óvodai puha figurákkal.)
Tekintettel vagyunk a kicsik bő-, a nagyok kevesebb alvásigényére.
Semmilyen kényszert nem alkalmazunk!
Mesével, altatóval, halk zenével teremtünk alvási hangulatot a lefekvés perceiben.
Törekszünk az esetleges otthoni rossz szokások tapintatos befolyásolására (későn fekvés, tv-nézés, helytelen napirend, cumisüveg-használat elalvás előtt, stb.)

Egészséges táplálkozás

A fejlődés, növekedés és egészségmegőrzés legfontosabb feltétele. **Különösen fontos olyan ételszállító konyha igénybe vétele, ahol szempont a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.** Jelenleg a Baár-Madas Általános Iskola konyhája ezeknek a feltételeknek megfelelő.
Figyelembe vesszük az egyéni igényeket (érzékenység, étvágytalanság, eltérő mennyiségű ételek igénye, stb.)
A gyermeknek joga van „nem szeretni" egy-egy ételt, de megkóstolására minimális mennyiségben, szeretettel bíztatjuk.
Törekszünk a szülői házzal praktikusan összehangolni a kiegészítő étkezést.
Alkalmanként zöldséget, gyümölcsöt, kompótot, salátákat kínálunk gyermekeinknek, - egyeztetve a szülőkkel.
Figyelünk a helyes rágásra és az egyéni fogproblémákra.
A mohóságot szeretettel és türelemmel leépítjük, hangsúlyozzuk a mértéktartást.

Egészségvédelem és betegségmegelőzés

Állandó jelenlétünkkel, illetve megfelelő méretű és állapotú eszközökkel (a gyermek önállóságához igazodva) biztosítjuk gyermekeink testi épségét.
Levegőzésnél a réteges öltözködést szorgalmazzuk.
Betartjuk és betartatjuk a higiéniai szabályokat.
Figyelünk a jellel ellátott holmik tiszteletben tartására (különösen: fogkefe, fésű, törülköző).
Forró, illetve hideg ételt, italt nem tálalunk.
A gyermekek viselkedésén hamar felismerjük a rendellenességeket (fej- és végbélviszketés, széklet- és vizelet visszatartás, bágyadtság, láz, kipirulás, szemdörzsölés, bőrkiütés, aluszékonyság, légzészavar, nyugtalanság, nátha, sírás, stb.) s minden esetben megtesszük a szükséges intézkedéseket.
Nyári nevelési terveink szabályozzák a napfürdőzést, pancsolást, sarazást.
Hittel valljuk, és megnyilatkozásainkban hirdetjük, hogy Istennek a teremtett világra, így minden teremtményére gondja van.

Ezek tudatában feladataink

- Szeretetteljes, kiváró, türelmes óvónői attitűd, pozitív megerősítésekkel.
- Gyermekszerető, együttműködő óvónő és dajka kapcsolat kialakítása.
- Valamennyi egészséges életmódra irányuló tevékenységhez is megfelelő légkör, idő, eszköz, hely biztosítása.
- Lehetőség szerint maximális időt töltünk a szabadban.
- Meg kell teremtenünk, és folyamatosan bővítenünk kell a mozgáshoz és a testnevelés foglalkozásokhoz szükséges eszközöket.
- Megfelelő méretű bútorok, fektetők lehetőség szerinti biztosítása.
- Tiszta, gondozott környezet megteremtése és folyamatos biztosítása, valamint környezeti adottságaink kihasználása.
- A családdal való szoros együttműködés.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A fejlődést tükröző alakváltozás (biológiai érettség).
- A testi szükségletek szándékos irányítása.
- Mozgás-összerendezettség (a nagymozgásoktól a finommotorikus mozgásig.)
- Megszeretik és igénylik a szabadban való tartózkodást, ezáltal edzettekké, kiegyensúlyozottabbá válnak.
- Megismerik szervezetük normális állapotát, jelzik, ha betegnek érzik magukat, ezáltal én-tudatuk megerősödik, magabiztosabbak.
- A gyerekek otthon is az óvodai szokásrendszer szerint tevékenykednek.

Önálló

- WC-mosdó használatában, saját és környezete tisztaságának megóvásában,
- helyes sorrendben öltözik, vetkőzik, ruháit rendben tartja, hajtogat, megköt, gombol stb.,
- a fogápoló és tisztálkodó eszközök használatában (WC-papír, papír zsebkendő, szappan, törülköző, stb.)
- az önkiszolgálásban, étkezésben.
- a rábízott személyes feladatokban.

Ismeri

- a kulturált étkezés szokásait (csukott szájjal rágás, ivás előtti szájtörlés, az asztal esztétikus rendjének megóvása, hulladékmentes étkezés stb.)
- felszerelésének tisztán tartási lehetőségeit (pl. sár kefélése a cipőről)
- a tisztaságot segítő eszközöket, kerti szerszámokat, lábtörlőt, stb.

Segít

- a kisebbeknek, önállósági törekvésük tiszteletben tartásával.
- a terem szükség szerinti átrendezésében, ágyazásban.
- a környezet rendjére, tisztaságára irányuló tevékenységekben.

III.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy
   - a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék;
   - az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
   - az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
   - az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodáskorú gyermek életkori sajátossága, hogy magatartása érzelmektől vezérelt. Alaphangulatában, reakcióiban, megnyilvánulásaiban az érzelmek dominálnak, ezért kötelességünk érzelmi biztonságot teremtő, bizalomébresztő, kiegyensúlyozott, derűs, személyiségtisztelő, szeretetteljes légkör biztosítása.

Az óvodában akkor lesz elégedett és boldog egy gyermek:
- ha ez a hangulat az uralkodó,
- ha társas kapcsolatai jók,
- ha maga körül rendezettséget és állandóságot érez,
- ha folyamatos a felnőtt – óvónő-gyermek - testi-lelki biztonságot nyújtó jelenléte, beleértve az óvodai életet átfogó gyermek-dajka közötti kapcsolatot is,
- ha lehetőséget lát jó játékra, és ha az én-érvényesítő lehetősége biztosított.

Református óvodánk szellemisége megkívánja, hogy a gyermeki bizalom kiépítése ne csak szülei, pedagógusai felé történjen, hanem a teremtő Isten, a Mennyei Atya felé is.

Célunk

- a gyermekek lelki egészségének megalapozása, védelme,
- az említett elfogadó légkör mellett a következetes bánásmód és a változatos gyermeki tevékenység feltételeinek megteremtése,
- a belső személyes (pozitív) világ alakítása (önértékelés, én-tudat, énkép, akarat, konfliktus-kezelés, önfegyelem, stb.),
- a keresztyén magatartásforma, viselkedési stratégia alakítása,
- a szociális készségek alapozása, fejlesztése (kommunikáció, empátia, diakónia, áldozathozatal, együttműködés, stb.),
- stabil érzelmi állapot segítése,
- a lélek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás – megéreztetése, nyilvánvalóvá tétele hitoktatói munkánk során és példamutatásunkban.

Feladataink

A belső, személyes világ alakulásának segítése

Mivel az óvodás érzelmei változóak, kedélyállapota labilis, indulati kitörései hevesek, jellemző rá az „én egyedül” önállósodási vágy, ezért:

- erősítjük az én-tudatot,
- segítjük önérvényesítő és önkifejezési törekvéseit,
- hangsúlyt helyezünk a szokás és szabályrendszer elfogadására és gyakorlására.

Mindhárom esetben úgy motiválunk, hogy módszereinkben és személyes példamutatásainkban, utalásainkban a keresztyén attitűdök tükröződjenek.

Isten-ember kapcsolat (Isten-gyermek kapcsolat) erősítése

„Az Isten szeretet.” (1.Ján.4.8)
„Ha egymást szeretjük, Isten lakik bennünk.” (1.Ján.4.12)

Példamutató magatartás és megnyilatkozások segítségével minden gyermeket igyekszünk ráébreszteni arra, hogy Istenhez, Jézushoz mindenkor fordulhat bizalommal, hálaadással, dicsérettel, kéréssel.

Felnőtt-gyermek kapcsolat kialakulásának segítése

Új környezetben, új szabályok és lehetőségek biztosítása mellett ugyan, de folytatjuk és szükségszerűen kiegészítjük a családi nevelést.
Hangsúlyt helyezünk a verbális fejlesztésre és a metakommunikációs jelzések megismertetésére.
Szeretettel és türelemmel követelünk, a bizalom, az elismerés és a pozitív tulajdonságok megerősítésével formáljuk az egyes gyermeket, s ez az egész csoportra is hatással van.
A szociális érzelmek jelenlétét felhasználjuk a kulturált viselkedés alakításánál.

A gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez, a szülőföldhöz való kötődést segítő pedagógus attitűdöt sugárzunk.
A gyermek személyiségfejlődésének segítésében fontos szerepet játszik a modellértékű kommunikáció, bánásmód, viselkedés az óvodai feladatellátásban résztvevő felnőttek között.

Valljuk, hogy az óvónő és gyermek között csak akkor alakulhat ki érzelem gazdag, a nevelés alapfeltételét biztosító, személyiségfejlesztő kapcsolat, ***ha az óvónő:***

- megnyilvánulásaiban emlékezteti az anyára,
- értő és megértő, segítő-értékelő, figyelő és figyelmeztető, magyarázatot adva irányít, korlátoz, de korlátokat nyújt a biztonsághoz,
- együtt érez, képes az együtt örülésre és nevetésre, s alkalmanként együtt oldódik a játékban.
- Kapcsolatukban helye van a humornak,
- ha a gyermek folyamatosan azt érzi, hogy a számtalan közös tevékenység során az óvónőtől mindig kaphat érdekes információt, biztatást, modellt, tartást, a szabályok állandó jelenléte ellenére is.
- Az óvónő megnyeri a gyermek szimpátiáját érzelmi megnyilvánulásaival és teljes személyiségével, mely őt megnyugtatja, békességre, elégedettségre indítja,
- következetessége mellett a gyermek pontosan tudja, hogy milyen magatartásformát várnak el tőle,
- a gyermeket minden fejlődési szakaszában jól ismeri,
- meggyőződését feltárva, saját hitét megélve kihasználja a gyermek nyitottságát, érdeklődését, aktivitását,
- értékel, s azt a gyermekkel is el tudja fogadtatni, ugyanakkor bőséges sikerélményt biztosít, sokat dicsér,
- minden adandó lehetőséget felhasznál arra, hogy a gyerekekkel minél több őszinte beszélgetésre is sor kerüljön.

Gyermek-gyermek kapcsolat segítése

Fontosnak tartjuk, hogy a csoport minden tagja jól érezze magát – érezze és tapasztalja, hogy nemcsak az óvónők, hanem társai is számon tartják, hogy hiányzik, ha nincs ott, fontos, szükség van rá!

- Közös élmények, tapasztalatok, véleménycserék, egyéni (az ésszerűség határain belül) kérések biztosítása.
- A barátságok alakulásának segítése, együtt játszási lehetőségek biztosítása.
- A másság elfogadtatása.
- Kapcsolattartás a távollévőkkel.

Gyermekeinket arra motiváljuk, biztatjuk, és indirekt módszerekkel neveljük, hogy

- üdvözölje társait (vagy búcsúzzon); a játékot kívánsága szerint ne elvegye, hanem kérje el;
- becsülje meg társa holmiját, munkáját, legyen igényük a közös játékra, társalgásra.
- örüljenek egymásnak, legyenek megértők és türelmesek;
- gyakorolják a bocsánatkérést és a megbocsátást;
- a konfliktusokat próbálják, illetve tanulják meg kezelni;

- elfogadják az általános, illetve a saját maguk között megfogalmazott, és már kialakult szabályokat.

Fontos a felnőtt-felnőtt kapcsolat

Azt tartjuk elfogadhatónak, ha

- a gyermek személyiségfejlődésének alakulásában a modellértékű kommunikáció, bánásmód, viselkedés az óvodai feladatellátásban résztvevő felnőttek között,
- a felnőttek tisztelettel, barátsággal, bizalommal, Jézustól tanult szeretettel beszélnek egymással,
- sem a két óvónő, sem a szülő-óvónő nem beszéli meg a gyermek előtt a vele kapcsolatos negatív élményeket, problémákat,
- a csoport két óvónője naponta „átadja" az információkat, történteket, így a gyermek érzi, hogy fontos, s vele kapcsolatban mindkét óvónőnek azonosak a felé irányuló elvárásai. A felnőtt kapcsolatokat finom humor, vidámság és munkaösszhang jellemzi,
- a felnőttek egymás javára dolgokról le tudnak mondani, képesek egymásért áldozatot hozni – s mindez természetes része életüknek, így a gyermekek számára akaratlanul is pozitív modellt jelentenek,
- modellértékű, egyben személyiségformáló hatású a barátságos, egymást segítő szülő-szülő kapcsolat,
- végül is, a felnőttek kapcsolata mindenben azt tükrözze, hogy Istennel napi kapcsolatuk van.

Közösségi nevelés

A szociális képességek alakulásának, az alkalmazkodásnak, az empátiának és a toleranciának az érzelmi intelligencia az alapja.
A társas együttlétben tapasztalhatja az én és a társa hatásait, kölcsönhatásait.
Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek naponta azzal az érzéssel induljon óvodába, hogy itt minden érte van, hogy együtt lenni, játszani és együtt imádkozni jó!
Arra törekszünk, hogy a csoportban folyó életet érthető, egyszerű, tiszta, világos viselkedési normák szabályozzák.

Kiemeljük

- a Biblia ide vonatkozó, a gyermek által is érthető tanításait,
- a közös élmények szükségességét (óvodán kívül is, gyülekezetben, sétákon, kiránduláson),
- az együttműködés fontosságát,
- a társas együttléteket (tapasztalatszerzés, a másság kezelése, vonzalom, taszítás, stb.),
- az egymás iránti felelősségérzet kialakulását,
- születésnapok közös megünneplését a csoportban.

Szokás-normarendszer

Az ésszerű kereteket adó szokás-normarendszer biztonságérzetet, nyugalmat jelent a gyermekek számára, kialakításában fontos az egyező nevelői hatás megteremtése, a két óvodapedagógus és dajka közötti összhang.

A szokás és normarendszer minden nevelési év elején kerül meghatározásra.
Alapja: a csoport fejlettségi szintje, a feladatok és tevékenységek rendszere, amelyet a csoportban meg kívánunk valósítani.
A szokás-normarendszer napirend-követő. Tartalmi elemei mindazok az elvárások, amelyek:

- a gondozás és egészséges életmód;
- közösségi nevelés, társas kapcsolatok
- a játék, mozgás;
- a tanulás területén

normaként jelennek meg az óvodai életben. Rögzítjük a sikerkritériumokat, valamint a felzárkóztatást, illetve a tehetséggondozás feladatait, amely meghatározása felelősségteljes gyermekismeretet követel.

A befogadás rendszere

A gyermeket gyöngéd, türelmes, együtt érző, szeretetteljes óvónői attitűd mellett szoktatjuk az új, ismeretlen környezet, társak és szokások elfogadására.

Lehetőséget adunk:

- a fokozatos, kívánságra anyás beszoktatásra, mely addig tart, amíg a gyereknek erre szüksége van,
- a beszoktatási időben minden egyéni sajátosságról informálódunk, hogy biztosítani tudjuk az egyéni bánásmódot.

Ismétlődő közös tevékenységek megszervezése

Az óvodában igyekszünk minden alkalmat célszerűen megragadni a közös ünnepek és hagyományok kialakítására. A közös tevékenység a gyermek fejlődésének serkentője. A közös készülődés, tervezgetés távlatot jelenthet a gyermek számára.

- Születésnap, névnap
- Nagyszülők napja
- Október 23.
- Reformáció ünnepe
- Mikulás
- Adventi családi nap
- Karácsony
- Farsang
- Március 15.
- Húsvét
- Május 1.
- Áldozó csütörtök
- Pünkösd
- Anyák napja
- A nemzeti összetartozás emléknapja
- Családi kirándulás
- Évzáró istentisztelet
- Gyermeknap

Erkölcsi nevelés

Az erkölcsi nevelést legfőképpen a bibliai történetek üzenetei, bibliai igazságok, valamint a mesék csodálatos nevelő hatása révén biztosíthatjuk. A mindennapok apró eseményeit, a játékot és a csendes beszélgetéseket is felhasználjuk. Kiemeljük a legfontosabb pozitív emberi tulajdonságokat, megnyilvánulásokat: együttérzés, figyelmesség, tapintat, megértés, önzetlenség, segítőkészség, áldozatvállalás, kitartás, önfegyelem stb.
Kihasználjuk az adódó lehetőségeket az örömszerzés, részvét érzete, idősek tisztelete vonatkozásában.
A jó és rossz felismerése, az őszinteség az igazmondás, igazságosság, felelősségvállalás, a gyengébb védelme, segítése saját élethelyzetben való megtapasztalása, a dolgozók modell értékű bánásmódja során a különbözőségek tiszteletének fejlesztése.
Egyik legszebb és legfontosabb pedagógiai feladatunk a hazaszeretet ébresztgetése és erősítése, a szülőföldhöz való kötödés alakítása, a szűkebb és tágabb környezetünk megismerése.

Felébresztjük bennük az ajándékozás csodálatos érzését.
Feladatunk olyan értékek elplántálása, amelyek révén az ember közelebb kerül a másikhoz (Így pl.: család, haza, emberiség, szeretet, szerelem, hűség, barátság.) Fontos, hogy megtapasztalja, hogy másoknak is vannak érzései.

Az esztétikai és intellektuális érzelmek kibontakoztatása

Csoportszobáink kellemes hangulatával, gyermek közeli esztétikus berendezésével igyekszünk elérni az első rácsodálkozás élményét. A mindennapi tevékenységek során fejlesztjük szépérzéküket, esztétikai igényességüket.

Legfontosabbnak tartjuk a népművészet, zene, tánc, irodalom és képzőművészet által nyújtott lehetőségeket. A természet esztétikája varázserejű, amelyre folyamatosan ráirányíthatjuk a gyermek figyelmét, hiszen nemcsak gyönyörködtet, hanem nyugtat, vidít, táplál, békességet sugároz.

Családi nevelés

A család is Isten rendelése. Gyermekeinket a szülők iránti tiszteletre és szeretetre neveljük, és arra, hogy naponta hálát kell adnunk szüleinkért. A testvéri szeretet mélyítését segítjük, ha számon tartjuk a nagy testvér örömeit, a kistestvér érkezését, érdeklődünk fejlődésükről, szokásaikról. Biztatunk a generációs kapcsolatok ébrentartására, ápolására és a család hagyományainak megőrzésére.
Számítunk a nagyobb testvér segítségére, ha a kicsi óvodás lesz. Közös imádságainkban megemlékezünk a beteg családtagokról, öregekről.
Szeretettel és odafordulással kell követnünk és „kezelnünk” a társadalmi, ill. a közoktatási rendszer új kihívásait, a családok életében és a családi nevelésben bekövetkezett változásokat meghatározó esetekben.

Nevelési módok, eljárásaink az érzelmi és szociális nevelés segítésére

- Megelőzés, szimbolikus és szerepjátékok,
- a gyermeki szükségletek elismerése (konfliktushelyzetek, vágyak, döntési helyzetek stb.),
- érzések tiszteletben tartása, jogok elismerése,
- átterelés (tiltás helyetti felajánlás),
- a természetes következmény megláttatása,
- rábeszélés, meggyőző beszélgetés,
- emlékeztetés példákkal,
- a kibékülés lehetőségének felajánlása,
- a megbocsátás, mint a problémák leegyszerűsítője,
- a felnőtt bizalma a gyermekben,
- ígéretek betartása, és finom elvárása,
- hivatkozás aranymondásokra, bibliai példázatokra.

Legfontosabb feladataink

- A gyermeket úgy fogadjuk el, amilyen.
- Közös élmények, változatos tevékenységek, együttes tapasztalatszerzés, rácsodálkozási lehetőségek biztosítása.
- Megfelelő eszközök biztosítása.
- A beszélgetés, metakommunikáció és testkontaktus hangsúlyozása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Ragaszkodik óvodájához, csoportjához, társaihoz, óvónőihez, és ez megnyilvánulásaiban is tükröződik.
- Ismeri és érti az óvónő metakommunikációs jelzéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.
- Önismerete, önértékelése bontakozóban van, önbizalma érezhető.
- Felnőttekkel, öregekkel szemben tisztelettudó, megbecsüli mások és saját munkájának eredményeit.
- Törekszik az igazmondásra, és azt elvárja társaitól is.
- Feladatvégzésekben együttműködik, elfogadja a szabályokat. Önként vállal megbízást, kérésre szolgálatkész, szívesen tevékenykedik a közösségért.
- Figyelmesen meghallgatja a felnőtt és társai mondanivalóját, kérését
- Együtt érez és érdeklődik társai iránt, védi, szereti a kisebbeket, gyöngébbeket, sérülteket.
- Szokásrendszere stabilizálódik, belső igényévé válik a kulturált viselkedésforma.
- Meglátja társa hibáit, de önmaga értékelésére is képes.
- Érdeklődő, nyitott, kommunikatív.
- Szeret játszani, játéka tükrözi mindenkori érzelmi állapotát.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, melyek a természeti-társadalmi környezetünk megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Képes kívánságait elhalasztani, képes azokról lemondani.
- Örül az együtt elért sikereknek.
- Képes az iskolai élet elfogadására, várja az iskolát, s erre szociálisan is érett.
- Tisztában van azzal, hogy Magyarországon él és anyanyelve magyar.

- Gondolataiban, érzéseiben keresi Jézus szeretetét, vágyakozik a csendes percekre.

III.3. AZ ANYANYELVI, - AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Céljaink

- a különböző korosztályú gyermekeket, a keresztyén hit érzelmi többletével, Istennel való kapcsolatra segíteni,
- a tárgyi világ reális és differenciált megismerését biztosító érzékszervek finomítása,
- nyelvi fejlesztés, motoros megtapasztalás,
- a kognitív, pszichoszomatikus és a kommunikatív képességek fejlesztése,
- a percepció, a mechanikus és logikai emlékezet fejlesztése,
- a szándékos figyelem és a figyelemkoncentráció alakítása, fejlesztése,
- a kreatív képzelet alapozása, a kreativitás fejlesztése,
- gondolkodás és önálló problémamegoldó készség fejlesztése,
- a fogalmi gondolkodás megalapozása.

Segíti az óvodapedagógus mindennapi munkáját a gyermek önkéntelen, természetes kíváncsisága, érzékenysége, a tapasztalatok során szerzett örömforrást nyújtó élményei, “csodaváró” gyermeki képzelete.

Az értelmi fejlesztést segítik

- a vizuális észlelés (alak, forma, méret, színek, testhelyzetek stb.),
- a hallott információk (hangok észlelése, differenciálása),
- a keresztcsatornák együttműködése (látott-hallott információk).

A beszéd, az anyanyelv használata – emberré tesz!
„A beszélgetés az agy gyémántcsiszolója”. (Hámori J. agykutató professzor)

Anyanyelvünk személyiségünk integráns része és identitástudatunk alapja. Mint sokrétű árnyalt jelrendszert „kódoljuk” gyermekeink tudatába s a szocializáció folyamatában a legtermészetesebb értelmi irányítottságú és érzelmi töltésű személyiségfejlesztő eszköz. Minőségét, ütemét 3-7 éves korban dominánsan a környezet beszédkultúrája határozza meg. Az óvodába lépéskor jelentős különbségeket figyelhetünk meg, mely az egyéni fejlődési tempó mellett a családi mintát is hűen tükrözi.

A család beszédmodelljéről, gyermekenként pontos képet kell kapnunk, hogy a differenciált fejlesztést mielőbb meg tudjuk határozni.
A harmonikus óvónő-gyermek kapcsolat kiapadhatatlan forrása az anyanyelvi nevelés lehetőségeinek. Ez a kapcsolat biztosíték arra is, hogy az óvónő észre vegye, ha a gyermek beszéde, viselkedése gátolt, ha segítségre van szüksége.

Célunk

Valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósítandó feladatként jelenjen meg, legyen elvárás, hogy az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – a beszélő környezettel, helyes mintaadással és

szabályközvetítésével (kijavítás nélkül) valósuljon meg az óvodai nevelőmunka során.
Célunk még a helyes hangképzés, és a beszédkedv kialakítása.

Feladataink, tudatos értelmi fejlesztési nevelőmunkánk lényege és várható jellemzői

- Oldott légkör megteremtése, mert beszélni és beszéltetni, őszintén egymásra figyelni, csak így lehet.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, támogatása.
- Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Modellszerű, tagolt beszéd (felnőtt-gyermek, felnőtt-felnőtt viszonylatában).
- Az élő nyelv szépségét, játékosságát és humorát észrevétetni.
- A metakommunikációs közlések titkainak felfedése.
- A fejlődés alábbi összetevőire kiemelten figyelünk:
  - hallás,
  - beszédértés, beszédtartalom(szókincs, fogalomhasználat),
  - artikuláció és azok hibái,
  - beszédstílus (tempó, hangsúly, hanglejtés, ritmus, hangszín, hangerő, légzéstechnika, hadarás, dadogás),
  - beszédhibák ismétléssel történő diszkrét korrigálása.
- Logopédus bevonása.
- Az anyanyelv megszerettetése irodalmi nevelésen és a Biblia nyelvén keresztül.
- Anyanyelvi játékok kezdeményezése.
- Megéreztetni anyanyelvi közösségünk összetartozását.
- Valamennyiünkben tudatosodni kell annak, hogy az anyanyelvi nevelés, a hazafiságtudat, magyarságtudat kialakításának leghatékonyabb eszköze, a személyes és szociális azonosságtudat alapja.
- Anyanyelvünk, beszédünk olyan kincs, melyet őrizni, ápolni és továbbadni kötelességünk, ez irányú ismereteinket pedig állandóan fejlesztenünk kell!
- A szülők előtt folyamatosan feltárjuk eredményeinket és megfogalmazzuk közös feladatainkat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek megtanul szóbeli irányítással cselekedni.
- Elbeszélése folyamatos.
- Többnyire kivárja, amíg rá kerül a sor a beszélgetésben.
- Rendelkezik beszédfegyelemmel.
- Anyanyelvi hanglejtésünket megérezve, megfelelő hangsúlyozással, tempóval és hangerővel beszél.
- Rákérdez, ha valamit nem ért.

- Megtanulja a Biblia (életkornak megfelelő) sajátos kifejezéseit, érti annak jelentését.
- Szereti és szívesen játszik anyanyelvi játékokat.
- Nyilvános szereplések alkalmával szívesen versel, szerepel.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

IV.1. Játék

Napjainkban a szabad játékra helyezkedik a figyelem az óvodapedagógus tudatos jelenlétét hangsúlyozó elvárással.
A játék az óvodáskorú gyermek mindennapjait átható, belső szükségletből fakadó, mással nem helyettesíthető legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenység. Az őt ért élmények, hatások játékának forrásává válhatnak. Legfőbb indítéka azonban a tevékenységvágy és a természetes kíváncsiság.
A játék örömforrás. Tükör, mely a mozgást, a szocializációt, s az érzelmi-értelmi képességek fejlődését adja vissza. A játék segítségével sajátos gyermeki világ teremtődik, benne megnyugvást adó megoldások születnek, vágyak teljesülnek, a gyermek elégedett és számára minden hiánytalanul teljes. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.
A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játéktevékenység már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítő, kezdeményező lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.
A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermek fantáziáját segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata a megfelelő hely és idő, eszközök és élményszerzési lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz.
A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Valamennyi óvodában biztosítani kell a játék túlsúlyának érvényesülését.
A játéknak kiemelt jelentőségének meg kell mutatkoznia az óvodák napirendjében és időbeosztásában is.

A nevelési gyakorlatban kétféle játékot különböztetünk meg:
- A gyermekek szabad játékát, melyhez az óvónő indirekt (közvetett) módon kapcsolódik.
- Az óvónő által kezdeményezett nevelési célzatú, tanulási tartalmat, hordozó játéktevékenységet, melyben a gyermekek önkéntes alapon vehetnek részt.

Célunk

- A spontán és szervezett játék során a személyiségfejlesztés lehetőségeinek leghatékonyabb kihasználása.
- Az egészséges életszemlélet, s a környezeti kultúra megalapozása és gyakorlása e komplex tevékenység segítségével.
- A keresztyén erkölcs csíráinak kibontakoztatása, fejlesztése, gyakorlása a játék során is.

- A nyelvi fejlesztés és a játék közbeni non-verbális kommunikáció alakítása.

Feladatunk

- Az egybefüggő, zavartalan mindennapi játékidő biztosítása, tiszteletben tartása.
- A játék kialakulásához szükséges legfontosabb feltétel; az oldott, szeretetteljes légkör folyamatos biztosítása.
- A gyermek számára biztonságot adó, nyugalmat sugárzó pedagógus állandó jelenléte.
- Alapvető feltételek biztosítása: örömforrást adó élmények, hely, idő, eszköz.
- A pedagógus utánzásra motiváló magatartást közvetítsen.
- Szemlélődő szerep felvétele is, a gyermeket figyelő magatartás kialakítása oly módon, hogy a gyermeki játék önállóságát tiszteletben tartjuk mindaddig, míg azok saját maga és társai számára biztonságosak. Indokolt esetben beavatkozunk.
- A játék tovább fejlesztéséhez - spontán - kiegészítő eszközöket ajánlunk föl.
- Elfogadjuk, tiszteletben tartjuk és szorgalmazzuk a gyerekek ötleteit, önállóságra, kreativitásuk kipróbálására biztatjuk őket.
- Készek vagyunk arra, hogy gyermekeink egyenrangú játszótársai legyünk (ha erre ők felkérnek.)
- Figyelemmel kísérjük fejlődésüket (gondolkodás és nyelvi, mozgás, testséma, akarat és tudat, percepció területén) és szükség szerint élünk a fejlesztés lehetőségeivel.
- Alakítjuk, moduláljuk a játék közbeni indulati megnyilvánulásokat.
- A szabadság határai addig terjednek, míg a társ érdekei nem sérülnek. "Agresszivitásnak és rongálásnak nem adunk teret."
- Játékidőben is segítjük és alakítjuk a társas kapcsolatokat, a barátság kialakulását és erősítését.
- Tudatosítjuk bennük azt az érzést, hogy játszani jó, együtt játszani még jobb.

Leggyakrabban előforduló játékfajták

- gyakorló játék,
- szimbolikus szerepjáték,
- konstruáló játék
- szabályjáték

A fejlesztés lehetőségei

1. Mozgásfejlesztés
2. Testséma fejlesztés
3. Percepció fejlesztése
4. Verbális fejlesztés

A szabad játék túlsúlya mellett alkalmanként – fejlesztő szándékkal – az óvodapedagógus is szervez játékot. Ezek a tevékenységek kiváló teret biztosítanak az eltérő fejlődésű gyermekek képességfejlesztésére, felzárkóztatására.

Gyermeki tevékenység	Nevelői magatartásunk	Alapvető szabályok
Szabad játék Szabadon érvényesül a gyermek tevékenységvágya, benne tükröződnek a gyermeki világ és a játék sajátosságai	Biztonságot, melegséget adó jelenlét - tudatos, felajánló, elfogadó, megengedő, támogató attitűd.	A játszóhely azoké, akik elsőként kiválasztották (a lemondást, befogadást értékeljük.) A játékeszközöket szájba venni, rongálni nem lehet. Szükség szerinti elrakodás.
Kezdeményezett, nevelés célzatú, tanulási tartalmat hordozó játéktevékenység, amelyben a gyerekek önként vesznek részt.	Javaslatainkat, ötleteinket, eszközbővítésünket a gyerekek megnyilvánulásaihoz, igényeihez és kívánságaihoz igazítjuk. Jelenlétünkkel, tevékenységeinkkel nem zavarjuk, hanem segítjük a játékot.	A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, elmehetnek, vagy visszatérhetnek.
Fejlesztő játék, amely célzottan a játékba "ágyazódik". Feladattartalmú játék, mely problémamegoldásokat is tartalmaz.	Mint eszközt és módszert, tudatosan alkalmazzuk, differenciáltan. Ugyanakkor biztosítjuk a gyerekeknek a választási lehetőséget. Szabad játékban joga van "nemet" mondani.	Mindhárom tevékenységnél: a játékot az érdeklődés tartja fenn, ezért ideje nem behatárolható.

IV. 2. Vers, mese

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

A gyermek beszédének kialakulását segítő spontán tevékenységekhez (hangzóformálgatás, próbálgatás, szótagismétlés, halandzsázás, stb.) mintegy kapcsolódnak a höcögtető, csiklandozó, tapsoló játékok, a népi mondókák és dúdolók.
Ezek az egyszerű, érzelmi kapcsolatot is erősítő játékok nemcsak a beszédkészséget fejlesztik, hanem a gyermek első irodalmi élményét is jelentik.
Irodalmi nevelésünket segíti, kiegészíti, motiválja a népi eredetű zene, ének, s a mozgásos játékok.
E kor irodalmi műfaja: a vers és a mese, közege a nyelv.
Mivel népi eredetű irodalmi anyagunk a magyar nyelv sajátos ritmusát, dallamát, hangzóvilágát, belső nyelvi törvényeit hordozza magában, fontos a korosztályonkénti helyes válogatás.

A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénének elmaradhatatlan eleme.
Óvodánkban a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek szerepelnek az irodalmi anyagokban.

Célunk

- A mondókák, mesék, versek révén az irodalom iránti szeretet, érdeklődés felébresztése.
- Anyanyelvünk közvetítése, tanítása, esztétikai élmények nyújtása.
- Az irodalom örömforrássá fokozása.

A fejlesztés tartalma

3-4 éves korban: mondókák, rigmusok, kapcsolattartó- és erősítő mondókamesék, állatmesék, láncmesék. Magyar írók szemléletes versei. A megjegyzésre szánt mondókákat, verseket sokszor ismételjük. Az alvás előtti mesék anyagát néhány hónapig a kicsik igényeihez igazítjuk.

4-5 éves korban: a mondókák számának (tartalmi bővítéssel) növelése, kiolvasók, párbeszédek, vidám, humoros versek, mesék halmozó és láncmesék, népmesék, egyszerű szerkezetű tündérmesék, átélt történetek, mai írók meséi. Alkalmi versek.
A megjegyzésre szánt versek bővítése.

5-6-7 éves korban: a korábbi években hallott, tanult versek, mondókák spontán ébrentartása, ismétlése. Kiszámolók, tréfás mondókák gyarapítása, a versek és mesék témaköreinek bővítése. Önkéntes, egyéni mesélés, folytatásos mesék.

Feladataink

- Gondos anyagválogatás, életkort és a keresztyén hitvallás értékeit alapul véve.
- Minél több irodalmi anyag közvetítése.
- Hangjátékkal, metakommunikációval történő, tiszta, tagolt előadásmód.
- A közvetítés fokozatának alkalmazása (dúdolás, ének, mondóka, vers, verses mese, próza, dramatizálás.)
- Ismétlések, gyakorlások biztosítása.
- Az irodalmi anyag (főleg a vers) szöveghű tolmácsolása.
- Szokások kialakítása (pl. hely, szignál stb.)
- Megfelelő csönd, hangulat kialakítása az irodalmi anyag előadásakor.
- Alvás előtti rendszeres mesélés, spontán alkotás közbeni mondókázás, énekelgetés.
- Kapcsolat a szülőkkel, közös felelősségünk, feladataink megfogalmazása.
- Gyermekirodalmi anyag összegyűjtése, rendszerezése, bővítése, óvodai könyvtár létrehozása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- kezdeményez, bekapcsolódik a tevékenységbe,
- mondókákat, kiszámolókat, verseket alkalomszerűen felidéz,
- várja és igényli a mesét,
- szívesen lapozgat leporellót, a kicsiknek képolvasással mesél,
- több verset, mondókát megjegyez, elmondására jelentkezik,
- figyel, csendben van a mesélés alatt,
- van kedvenc meséje, mesehőse, szívesen ábrázolja is,
- szívesen behozza megmutatni, felolvasni otthoni kedvenc mesekönyvét,
- irodalmi ismereteit felhasználja a bábozásnál, dramatizálásra vállalkozik,
- képes megjegyezni a folytatásos mesék összefüggéseit,
- megbecsüli és vigyáz a könyvekre.

A népmesék erkölcsi mondanivalói esetenként megerősítik a bibliai tanításokat. Az utalásoknál (olykor a gyermek is felfedezheti) szükségszerűen éles határt kell húznunk a Biblia valóságos történetei és a mese szórakoztató, fantáziáló mivolta között.

IV. 3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK

Kodály Zoltánnal együtt valljuk, hogy "teljes lelki élet zene nélkül nincs." Óvodánkban a rendszeres együtt énekléssel az élményt nyújtó népi dalos-gyermekjátékokkal, mondókázással, az igényes zenehallgatással, a gyermekek zenei anyanyelv kultúrájának megalapozását kívánjuk elősegíteni.
A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermek hovatartozását is.
A környezet hangjainak megfigyelése,, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Célunk

- A dallam, a ritmus a mozgás szépségének, s a közös éneklés örömének felfedezése és megszerettetése
- A gyermek zenei érdeklődésének felkeltése, esztétikai ízlésének formálása
- A hallás, az éneklési készség, a ritmusérzék és a zenei formaérzék fejlesztése.
- A fejlesztés tartalmát Forrai Katalin Ének-zene az óvodában c. szakkönyve határozza meg számunkra.

Az ének-zene elsősorban a gyermek érzelmére és értelmére hat, következésképpen emberformáló erővel bír. Szorosan kapcsolódik valamennyi óvodai nevelési területhez, ilyen módon naponta többször is visszatérő tevékenység.
A zenei anyag jelentős részét a gyermek természetes zenei megnyilvánulásaiból fakadó magyar népi énekes-mondókás játékok alkotják, ugyanakkor fontos, hogy református óvodánk keresztyén szellemisége a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot.

A fejlesztés tartalma

- Mondókák, dalok, dalos játékok tanítása.
- Éneklési készség fejlesztése.
- Ritmusérzék fejlesztése.
- Zenei hallás fejlesztése.
- Zenei formaérzék fejlesztése.
- Közös „zenélés”, „zenekar alakítás”.
- Zenehallgatás, énekhallgatás.

A korosztályonkénti éves tervek három éven át egymásra épülnek, lassabb ütemű fejlődés esetén pótlásuk átnyúlhat a következő évre.
A dalokat pentatónia jellemzi.

Feladataink

- A felhasználásra szánt ének-zenei anyag igényes tervezése és válogatása, az életkort és a csoport zenei képességszintjét figyelembe véve.
- Keresztyén ének-zenei anyagunkat külön tervezzük, tanítjuk, gyakoroljuk.
- Az óvodáskorban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- Szabadidős, spontán helyzetek kihasználása.
- A gyermekek beszéd- és nyelvi képességeinek fejlesztése.
- Az ének-zene tevékenység szervezett formáinak biztosítása.
- Óvodánk zenei-anyag, hangszer és audiovizuális készletének megteremtése, és folyamatos bővítése.
- A magyar hagyományokhoz kapcsolódó dalok, szokások élményszerű tanítása, gyakorlása.
- Pozitív modell nyújtása, természetes motiváció.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek az ismert dallamokat tisztán, érthető szövegkiejtéssel énekeli, szeret társaival együtt énekelni, s szívesen vállalkozik egyéni szereplésre is.
- Csoporttal és egyénileg biztonsággal kezd el énekelni, mondókázni.
- Az énekeket szívesen kíséri mozgással, „testzenével”.
- Tud természetes tempóban járni kézfogással, és a nélkül.
- Szívesen játszik énekes játékokat, kezdeményező.
- Pontosan érzi és jelzi az egyenletes lüktetést.
- Az egyenletes lüktetést és a ritmust megkülönbözteti.
- Néhány dalt dallamról, ritmusról, mondókát ritmusról felismer.
- Felismeri a zenei és zörejhangokat, a természet hangjait, valamint társai hangját.
- Ritmusmotívumot visszatapsol, képes dallamot visszaénekelni.
- Felismeri és megkülönbözteti a hangszíneket (halk-hangos) és a tempót (gyors-lassú stb.)
- Próbálkozik a szabályos körbejárással.
- Tud bánni a térrel, az egyszerű játékos, táncos mozgásokat jól végzi.
- Igényli az óvónő énekét és a zenehallgatást.
- Szívesen improvizál mozgást, dallamot.
- Megkülönbözteti az evangéliumi éneket a népi énekektől.

- Az óvodai hangszereket megszólaltatja.
- Mondóka és dalanyag ismerete bőséges.
- Felismeri és megkülönböztet a hallott hangszerek hangját.

A zenei nevelés helye a keresztyén nevelésben

Az éneknek felszabadító és gátakat ledöntő hatása van az éneklőre és az éneket hallgatóra egyaránt. Éneklés közben a szívben kinyílik egy kiskapu, s az ember könnyebben kitárja szívét – lelkét Isten és az emberek felé.
A zene hasznos eszköze az Istenre való odafigyelésnek és az Istennel való kapcsolattartásnak.
Fontos hogy a keresztyén lelkület a zenei nevelésen keresztül is áthassa az egész napot.
A különböző tevékenységi formákhoz szorosan kapcsolhatunk egy-egy éneket és csoportszokások szintjére emelhetjük a dalokat.
Ilyenek lehetnek:

- áhítatra hívogató énekek
- napkezdő énekek
- lecsendesítő énekek
- imádság előtti- és utáni énekek
- étkezés előtti- és utáni énekek
- elalvás előtti- és ébresztés utáni énekek
- születés- és névnapi (ünnepi és köszöntő) énekek.

Az óvodapedagógus feladatai: (a keresztyén énekek kiválasztásánál)

- szöveg szerint:
  - olyan énekeket válogasson, amelyeknek szövege érthető, viszonylag rövid,
  - ha lehet, kapcsolódjon bibliai történetekhez,
  - alkalmazkodjon az ünnepek aktualitásához.

- dallam szerint:
  - az ének dallama is szép legyen és értékes, szolgálja a zenei ízlés alakítását,
  - lehetőleg a református zenei anyanyelvet használja fel (genfi zsoltárok XVI-XVII. Századi reformátori magyar énekek közül válasszon),
  - feleljen meg a gyermekek hangterjedelmének és énektechnikai követelményének.

Énekelni mindig lehet, amikor arra belső indíttatást érez az óvónő, fontos azonban, hogy keresztyén énekeink tanítását ne keverjük össze a népi gyermekdalokkal, a kötött énekfoglalkozásokkal, hanem arra külön alkalmat teremtsünk.

IV.4. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az ember ismereteinek döntő részét vizualitás, látás által nyeri. A vizuális nevelés látásnevelés, képzetek, utánzás, gyakorlás segítségével. A látás sajátos gondolkodás. Ismeretek, gondolatok lejegyzésének első lehetősége, az ábrázolás a vizuális nyelv egyik formája. A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja. Óvodásaink számára a szabad rajzolás az egyik legjelentősebb önkifejezési mód, mely során a gyermek (sémákat", vagy másképpen szimbólumokat használ. A „sémák" alapformák, amelyek a valóságról szerzett tapasztalatok során folyamatosan gazdagodnak. A papíron nyomot hagyó rajzeszközök (ceruzák, tollak, zsírkréták, stb.) a funkció öröm érzését keltik a firkáló gyermekekben. A különböző motívumok szabad kombinálásával jut el a gyermek a formákig, majd a kompozíciók megalkotásáig. Amit a világról tud, ábrázolásában is el tudja mesélni, amit nem tud ábrázolni, azt hozzámeséli.
Az ábrázoló tevékenység célja, nem maga a tevékenység során létrejövő bármiféle alkotás, vagy annak esztétikai értéke, hanem maga az örömteli cselekvés. A létrejövő „mű" jelzés a gyermek ismereteiről, érzelmi életéről, kézügyességének fejlettségéről
A rajzolás, mintázás, kézimunka összetett, sokszínű nevelési lehetőség, amely világunk megismerését, befogadását, megértését segíti. Az örömteli élmények újra alkotási vágyban valósulnak meg. A képi-plasztikai megismerés, mint a személyiségfejlesztés fontos eszköze a kifejezőképességet alakítja, erősíti.
A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Célunk

- Az Isten által teremtett gyönyörű világnak közvetlen érzékszervekkel történő megtapasztaltatása, megismertetése, ezek összerendezése, vizuális képességek kialakítása.
- Az esztétika iránti fogékonyság fejlesztése, a kreatív gondolkodásmód alakítása.
- Az érzelmek, gondolatok, vágyak, elképzelések alkotással való kifejezésének természetes segítése.

Feladataink

- Az érdeklődést és motivációt döntően befolyásoló, szeretetteljes, oldott légkör, hely és idő egyenletes biztosítása.
- A közös élményszerzés (megfigyelések, érzékszervi és érzelmi megtapasztalások, a valóság felfedezése, az emberi alkotások megismerése, kísérletek stb.) lehetőségének biztosítása.
- Az óvónő jól átgondolt optimális közreműködése abban, hogy a gyermek megtanulja észrevenni az Isten által teremtett természet és az ember harmóniájában azt, ami szép, megnyugtató, gyönyörködtető és esztétikus.
- Az óvodapedagógus az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget az ábrázolási tevékenységekre.
- Fontos az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására..
- Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a rajzolás, mintázás, kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Megismertetjük gyermekeinket a különböző anyagokkal (első sorban természetes anyagokkal), azok tulajdonságaival, kezelhetőségével.

- Könnyen használható, motiváló eszközöket, próbálkozási, gyakorlási lehetőségeket biztosítunk.
- Az egyéni fejlettség szerint differenciáltan ösztönözzük a kreativitást.
- A kézimunkáknál ügyelünk a szabályok kialakítására s a folyamatok pontos elsajátíttatására – segítve az ismétlődő sikerélmény átélését.
- Az ábrázolás alapfeltételét – a rajzoló, festőeszközök jelenlétét – egész nap biztosítjuk.
- Alkalmat teremtünk arra, hogy a gyermek saját és egyéni munkájában gyönyörködhessen.
- A gyermekek munkáit a szülők számára látható helyre is kitesszük.
- A gyerekek elkészült munkái vallanak érzelmükről, a világban elfoglalt helyükről. Ezért ezek pontos elemzése segíti az óvónő egyéni fejlesztő munkáját.

A fejlődés várható jellemzői óvódáskor végére

- A gyerekek sokféle tapasztalattal rendelkeznek.
- Képesek a térviszonyok felismerésére, azok változatos képi megjelenítésére.
- Vannak kedvenc színeik, árnyalati színeket is szívesen használnak.
- Rendeltetésszerűen használják az eszközöket.
- Véleményük van a kész munkákról és azt szóban is kifejezik, egymást figyelmeztetik.
- Önállóan rajzolnak, festenek, mintáznak és díszítenek utánzás és elképzelés alapján.
- Ragaszkodnak munkájukhoz, ugyanakkor szívesen készítenek tárgyakat ajándékba.
- Gyermekeink késztetést kapnak arra, hogy templomi, gyülekezeti, vagy bibliai eseményt is ábrázoljanak.

IV.5. MOZGÁS

A mozgás a legtermészetesebb életjelenség, a gyermekkor velejáró tevékenysége. A gyermek életképességének, egészségének, elégedettségének tükre. Az óvodai nevelés szerves része, a gondozás és egészséges életmódra nevelés kiegészítője, felerősítője. A mozgás a gyermek életének "rugója", mely az egész nap folyamán "működik":

- helyzetváltoztatáskor, önmaga ellátásakor,
- a szabad játékban,
- a testnevelési foglalkozáson, mindennapi testnevelésen,
- a művészeti nevelés területein.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását,, a testi képességeit,, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés.
A mozgás, a testnevelés segíti a harmonikus fejlődést, erősíti a testi-lelki képességeket, személyiségformáló hatása van.
A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni

szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Célunk

- Tér, idő és gyakorlási lehetőség biztosítása, mozgáskészség fejlesztése, sikerélmények bővítése
- Mozgás centrikus életviteli szokások megalapozása
- A biológiai fejlődés segítése, a teherbíró-, és ellenálló képesség növelése
- Értelmi és szociális képességek formálása

Feladataink

- Jó levegőjű, tiszta környezet kialakítása, annak igényének kifejlesztése
- A szabad levegőn való mozgás maximális biztosítása
- A mozgás szokásrendszerbe való beépítése
- Az óvoda belső tereinek tudatos kihasználása a gyerekek mozgása érdekében
- Építünk a gyermek játékos kedvére
- A rendszeresség és a szabályok betartásával: önuralmuk, türelmük, alkalmazkodó- és együttműködő képességük erősítése
- Ügyelünk: - hogy a mozgásfajtákat ki-ki saját képességei szintjén végezze
  - utasításaink megfogalmazására
  - a feladatvégzések kivárására
- A családdal való együttműködés (óvodán kívüli mozgáslehetőségek feltárása stb.)

Életkor szerinti feladataink

3 - 4 évesek: - a természetes mozgás segítése
- a nagymozgások és testséma fejlesztése, gyakorlása

4 - 5 évesek: az egyensúly továbbfejlesztése, a térbeli tájékozottság projekciója, az oldaliság stabilizálása, szem-kéz, szem-láb koordinációjának fejlesztése

5-6-7 évesek: az észlelés, a mozgás és a finommotorika közbeni alaklátás fejlesztése

- A mindennapi testnevelés ideje a délelőtti órákban, a foglalkozások, kezdeményezések időszaka után, illetve délután, felkelés után.
- A kötelező testnevelés foglalkozásokat a Baár-Madas Református Gimnázium tornatermében tartjuk heti 1 alkalommal. A nagycsoportosok heti 2 kötelező foglalkozásából az egyiket úszással töltjük, mely szülői kérésre, a szülők által fizetett fakultatív program keretében valósul meg.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Mozgása koordinált.
- Észlelése egyre pontosabb, testfogalma kialakult, a téri tájékozottságát kivetíti a tárgyakra is.

- Képes egyenes testtartással, emelt fővel járni. Járás közben a kéz és a láb mozgatása harmonikus.
- Tud járás-futás közben jelre megállni, irányt, ütemet változtatni.
- Tud csoportosan különböző alakzatokban járni, futni.
- Képes fegyelmezetten, mások sikerének is örülve mozogni, versenyezni.
- Az ismert tornaszereket biztosan használja.
- Megérti az óvodai testnevelés foglalkozásokon használt vezényszavakat.
- Alkalmazkodó és együttműködő képességének, önuralmának, akaratának, türelmének, figyelmének és fegyelmének fejlettsége alkalmassá teszi egy új környezet, és az iskolai tanulás megkezdésére.

IV.6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A környezeti nevelés: tanulási folyamat, az egész napot átható tevékenység.

A tapasztalatszerzést tekintve: valamennyi nevelési területtel szoros kapcsolatban áll, a tervezést tekintve azonban praktikusan elkülöníthető területekre bontjuk:

- A szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezet megismerése
  A gyermek, miközben felfedezi környezetét, megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, a család, a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja szeretetét, védelmét is.
- Környezetszeretet, környezetvédelem
- Ismerkedés a matematikai fogalmakkal

Törekvésünk, hogy a gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerezzen a szűkebb és tágabb természeti -emberi- tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.
A valóság felfedezése során alakuljon ki pozitív érzelmi viszonya a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok szokások a családi a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.
A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat tevékenységeiben alkalmazza.
Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.
Feladatunk a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését széleskörűen megismertetni. Elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket kell biztosítanunk a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak kialakítására.
Miközben elő kell segíteni a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításban.
A környezeti nevelés általában a környezeti kultúra megélését és átadását jelenti. Az élő és élettelen környezetünkkel való harmonikus együttélést, életmódot, gondolkodást, viselkedésmódot, szokást és értékrendszert.
Mindezek kialakítására legalkalmasabb az óvodáskor, mely ideális és fontos szakasza a környezeti nevelésnek, hiszen a szokások már a korai életszakaszban kialakulnak, s az egész életre szóló élmények, benyomások, szokások alapvetően

meghatározzák a leendő felnőtt környezeti gondolkodását, környezet és természetvédelmi szemléletét és környezettudatos magatartását.

Célunk

- A gyerekek élményszerűen, minél több tapasztalathoz és felismeréshez jussanak az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből, s abban jól tájékozódjanak, életkoruknak megfelelő szinten.
- A környezetvédelmi és környezethigiéniai szemlélet felébresztése.
- A mennyiségi, térbeli és formai világ megismertetése tapasztalatok útján.

Feladataink

- Annak biztosítása, hogy a környező világ mennyiségi, formai és térbeli összefüggéseit is a természetes környezetben ismerjék fel.
- A gyermekek tapasztalataira építve spontán és szervezett alkalmak során új ismeretek nyújtása.
- Tér, hely, idő és tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása.
- A meglévő ismeretek gyakorlása, mélyítése, rendezése.
- Modellértékű óvónői attitűd mutatása.
- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A környezettel való ismerkedés és tapasztalatszerzés fejleszti a gyermek esztétikai érzékét, megfigyelő képességét, képzeletét, gondolkodását, emlékezetét. Segíti a tárgyi- és emberi világ iránti pozitív érzések, kapcsolatok alakulását. Alapvető lehetőség az évszakok megfigyelésén keresztül kínálkozik.
Intézményünkben a szűkebb és tágabb környezetünk élővilágának megismerésére „Madarász ovi” foglalkozásokat tartunk, külső ornitológus-zoológus-zoopedagógus szakember közreműködésével. Ezek a foglalkozások havonta esedékesek, mely alkalmakkor a gyermekek megismerkedhetnek az óvoda udvarán, ill. kirándulások alkalmával a környező természetvédelmi területeken előforduló élőlényekkel, azok viselkedésével. Ez a szolgáltatás a szülők kezdeményezésére indult, díját szülői adományokból fizetjük.

A fejlesztés tartalma

3-4 éves korban:

- az óvoda elfogadtatása, megszerettetése.
- Közvetlen környezetünk megismertetése, a közlekedés alapvető
- szabályainak gyakorlása.
- A család tagjai, legfőbb jellemzői.
- Testünk, önmaga felismerése tükörben.
- Az évszakok jelenségeinek, színeinek, legfontosabb hatásainak felismertetése.
- Az időjárás és öltözködés összefüggései.
- A közvetlen környezetünkben található növények, állatok megfigyeltetése, tapasztalatok szerzése.

4-5 éves korban:

- Közös, élményszerző séták az óvoda környezetében.
- A családról, a közlekedésről, az évszakokról, növényekről,

állatokról szerzett ismeretek bővítése, rendszerezése.
- Testséma fejlesztés.
- Sokirányú gyűjtögetés, differenciálás, folyamatos megfigyelések.

5-6-7 évesek:
- Tágabb környezetünk megismertetése.
- A család téma mélyebb feldolgozása (nemek, korok, rokonok, foglalkozások).
- A munka különböző területei, eszközei.
- Testrészek pontos megnevezése, a domináns kéz tudatosítása, érzékszervek.
- Szimulációs játékok játszása tükör előtt.
- Az ismeretanyag bővítése, rendszerezése: az évszakok, napszakok, növények- állatok és közlekedés témában.
- Folyamatos megfigyelések, kísérletek.
- Kirándulások szervezése.

A természet szeretetére, tisztaságára, szépségének védelmére az óvodába lépés pillanatától kezdve (érzelmi-értelmi úton) neveljük gyermekeinket, azzal a hittel és meggyőződéssel, hogy *"…látta Isten, hogy amit alkotott, igen jó" (I. Mózes 1.31)*

Igyekszünk tudatosítani gyermekeinkben, hogy a csodálatos világ szépségeinek tisztelete, szeretete, őrzése, gondozása Isten iránti tiszteletünk és szeretetünket tükrözi.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A környezeti nevelés terén szerzett ismereteit a gyermek kijátssza, gyakorolja, tevékenységeiben értelem- és élményszerűen alkalmazza. Ezáltal érzelmileg stabilabb, magabiztosabb lesz, környezetében jól eligazodik.
- Érzékeli a környezet esztétikáját, az ok-okozati összefüggéseket, az évszakok változásaival járó ritmikusságot és az emberi reakciókat, szokásokat.
- Érzelmileg vonzódik a természethez, s iránta kialakul benne bizonyos fokú felelősség.
- Ismeri adatait (név, lakcím, szülei neve, foglalkozása)
- Ismeri a különböző közlekedési eszközöket, ismeri és gyakorolja az alapvető közlekedési szabályokat.
- Ismeri az életfeltételeket és életjelenségeket.
- Felismer néhány zöldséget, gyümölcsöt, növényt, állatot, ezeket adott szempontok szerint képes csoportosítani.
- Szívesen gondoz növényt, állatot.
- Ügyel a tisztaságra, partner a környezetvédelemben.

Ismerkedés a matematikai fogalmakkal

A matematikai nevelés is a folyamatos, spontán és szerzett megfigyeléseken alapszik. Szoros kapcsolatban áll a környezeti neveléssel, mert a matematikai fogalmak kialakulásához a természetben szerzett tapasztalatok kínálják a legtöbb lehetőséget. A matematikai felismerések sajátos élményt jelentenek a gyermek számára.

Matematikai foglalkozásokon - középső és nagycsoportban - környezetünk mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyaival ismerkedünk.

A fejlesztés tartalma

Halmazképzés:

- Összehasonlítások, válogatások adott szempontok, illetve tulajdonságok szerint.
- Tárgyak, személyek, halmazok sorba rendezése, mennyiségi tulajdonságuk szerint.
- Sorakoztatás, sorozat alkotás, sorba rendezés.
- Irányított összehasonlítások.

A számfogalom előkészítése:

- Mennyiségek összemérése.
- Halmazok összemérése.
- Kisszámú tárgyak mennyiségi meghatározása összkép alapján.
- A semmi észlelése.
- Gyűjtögetés, válogatás mennyiség szerint.
- Ellenőrzés párosítással.
- Bontás, kiegészítés.
- Számlálás 0-10-es körben.
- Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok.
- Mérések különböző egységekkel.

Tapasztalatok a geometria körében:

- Építések szabadon és másolással.
- Síkmértani és térgeometriai alakzatok.
- Síkbeli alakzatok képzése másolással, vágással.
- Mozaikalkotás.
- Válogatások geometriai tulajdonságok szerint.
- Alkotás geometriai alakzatok felhasználásával.
- Tevékenységek tükörrel.

Tájékozódás térben és síkban:

- Irányok egyeztetése, megkülönböztetése, követése mozgásokkal.
- Iránykövetés névutók alapján.

Célunk

- A matematikai játékok, felfedezések megszerettetése.
- Sokrétű tapasztalatszerzés biztosítása révén képességek fejlesztése.

Feladataink

- A matematikai nevelés és fejlesztés optimális feltételeinek biztosítása, eszközeinek beszerzése és folyamatos bővítése.

- A természetes kíváncsiság ébrentartása
- Az önálló problémamegoldás iránti igény kialakítása.
- Hangsúlyos a problémalátás és problémamegoldás képesség, valamint a gondolkodás fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Az óvónő kérdéseit, gondolatát követi, megérti.
- Saját és egymás állításainak igazságát megítéli.
- Szívesen vállalkozik feladat- és problémamegoldásra.
- Jártas az összehasonlító, összemérési feladatokban.
- 10-es számkörben biztosan eligazodik, bont, kiegészít, ugyanannyivá tesz.
- Érti és helyesen használja a halmazok körében megismert összefüggéseket.
- Bontással könnyen előállít mennyiségeket (több, kevesebb, ugyanannyi).
- Képes ítéletalkotásra.
- Tapasztalatait szóban is megfogalmazza.
- Felismeri a minőségi és mennyiségi különbségeket.
- Különböző elemekből szívesen épít, másol.
- Felismeri a tárgyalt síkmértani és térgeometriai formákat.
- Jól tájékozódik a térben.
- Feladattartása jó.

Tapasztalataink bővülésével e nevelési területen is – megragadva a legéletszerűbb alkalmakat – igyekszünk megértetni a gyermekekkel, hogy rend van a világban, s e rend megteremtője Isten, akinek tetszik, ha az ember a tudomány révén törekszik megismerni és megérteni az Ő csodálatos alkotásait.

IV.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munkajellegű játékos tevékenység:

- az önkiszolgálás,
- segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük,
- önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése,
- az elvállalt naposi vagy egyéb munka,
- környezet-, növény- és állatgondozás.

A gyermek munkajellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység.
A munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek alakításának fontos lehetősége:

- kitartás
- önállóság
- felelősség
- céltudatosság…

A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Játékos jellegét mindig megtartó, céltudatos tevékenység, amely külső irányítással történik. Tevékenységében utánozza a felnőttet, mindez a gyermektől belső fegyelmet, áldozathozatalt és kötelességvállalást igényel.
Minden életkorban, valamennyi munkafajtánál fontos, hogy a feladat elvégzésére legyen elég ideje.

Célunk

- Saját magukért és egymásért végzett örömteli, játékos tevékenykedés fontosságának, értelmének felfogása, átélése.
- A szociális és kommunikációs képességek gyakoroltatása.
- A természeti és társadalmi környezet megismerése, tapasztalatok szerzése, és a munkavégzésben szükséges képességek, készségek, tulajdonságok kialakítása.
- Annak megértetése, hogy feladatainkat Istentől kapjuk, a munka örömteli, sosem kényszerű tevékenység.
- A szolgáló élet alapjainak lerakása.

Feladataink

- Nyugodt légkör és elegendő idő biztosítása.
- A tevékenységek motiválása, példamutató magatartás.
- A gyermeki önállóság biztosítása célszerű eszközök és életkornak megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A munkaeszközök állandó helyének kijelölése.
- Lehetőségnyújtás az újrakezdésre és hibajavításra, pozitív megerősítéssel.
- Megteremtjük a rendszeres, folyamatos tevékenykedés lehetőségét, hogy az önként, önállóan, kedvük és képességük szerint végezhető önkiszolgálás során eljussanak a közösségért végzett munkáig (teremrendezés, játékválogatás, naposság, kicsik segítése, egyéni megbízatások, alkalomszerű munka stb.)
- Lehetőséget adunk az érzelmi neveléshez és a környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenységek örömteli elvégzésére is.
- Fejlesztjük rendigényüket, értékteremtő, együttműködő képességüket.
- A közös munkavégzés, együttműködés során is alakítjuk a társas kapcsolatokat.
- A munkafogások, szervezések megtanításával fejlesztjük a természetes eszközhasználatot, a munkavégzés képességeit.
- Együttműködés a szülőkkel.

Lehetőségek munka jellegű tevékenységek végzésére

- Önmagukkal kapcsolatos teendők végzése (öltözködés, vetkőzés, cipőhúzás, tisztálkodás, WC-zés, orrfújás stb.),
- önkiszolgálás a terítésnél, teremrendezés,
- játékrakodás,
- kisállat gondozás, szobanövények gondozása, kerti munka,
- naposi teendők végzése,

- egyéb közösségért végzett munkák, egyéni megbízatások,
- a kicsik és rászorulók segítése, stb.

A fejlődés várható jellemzői az óvódáskor végére

- Önállóan végzi az önkiszolgálással kapcsolatos teendőket, mely segíti az egészséges életvitel szokásainak alakulását.
- A másokért tett tevékenységben örömöt talál, a közösségért végzett munkát szívesen vállalja és pontosan végzi. Általában átéli a munka örömét, értékteremtő voltát.
- Képes környezete célszerű és esztétikus alakítására.
- Megtanul önállóan dönteni, képes a feladatok elosztására.
- Fejlődik önállósága, segítőkészsége, felelősségérzete, alkalmazkodó képessége, kötelességtudata, feladattudata, kitartása, céltudatossága.
- Megtanulja tisztelni a munkavégző embert, megtanulja megbecsülni a munka eredményét.
- Alkalmi megbízatásokat szívesen vállal, üzeneteket szívesen közvetít.
- Célszerűen, balesetmentesen használja a gyermekeknek szánt munkaeszközöket.
- A segítői munkát önállóan, szívesen és pontosan végzi.
- Megsejti, hogy „dolgozni csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen – úgy érdemes!”
- Munka közben sokféle tapasztalatot szerez a teremtett világ szépségéről, melyen keresztül felébred a természet iránti szeretete.
- Megérti, hogy Isten teremtményeinek rendszeres gondoskodásra van szüksége, mely Isten által kijelölt feladatunk.
- Megérti, hogy a munka Istentől kapott emberi feladat.

IV.8. A TANULÁS

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban szervezeti és időkeretekben valósul meg. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
A tanulás lehetséges formáinál hangsúlyozottan szerepeltetjük a cselekvéses tanulást.
Az óvodapedagógusaink a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítik a gyermek személyiségének kibontakozását.
A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, ezért a tanulás során is ebből kívánunk kiindulni.
A tanulás tevékenységekben valósul meg. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
A világban minden, ami megismerhető befogadható ismeretet, tapasztalatot jelent, komplex foglalkozások rendszerén keresztül juttatják el a gyermekekhez.

Célunk

Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése.
A merev, iskolaszerű ismeretközlést kerülve, tudatosan tervezett, komplex fejlesztési lehetőséget nyújtó tevékenységek által biztosítjuk gyermekeink számára ismereteik gazdagodását, képességeik fejlesztését.
Célunk, hogy minden kitűzött feladatot játékhelyzetek megteremtésén keresztül oldjunk meg.

Feladataink

- Feladatunk, hogy Isten Igéjének igazságait közvetítsük, hogy még többet akarjon megtudni belőle.
- A befogadáshoz, gondolkodáshoz, alkotáshoz, teljesítményhez, sikerélményhez szükséges jó érzelmi kapcsolat megteremtése.
- A tanulást támogató környezet megteremtése.
- Az óvodapedagógus építsen a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- A gyermek cselekvési kedve, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása.
- Kreativitásának erősítése.
- Nem csak foglalkozásokban, hanem tevékenységrendszerekben kell gondolkoznunk.
- Növelnünk kell a közvetve irányított spontán játék mértékét.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

- Eszközök biztosítása, szabályokkal, közvetett irányítással.
- Az óvodapedagógus folyamatosan biztosítsa a javítási, önellenőrzési lehetőségeket.
- Folyamatos feladatunk: kérdéskultúránk fejlesztése.
- Figyelembe vesszük az egyéni fejlődés ütemét.
- Gyermekeink számára olyan lehetőségeket kínálunk, melyek során környezetükre rácsodálkozva, kutatva, kísérletezve, tapasztalatokat gyűjtve jutnak ismeretekhez. Ezen tapasztalatok révén módjuk van önismeretre, önértékelésre, teljesítőképességük megismerésére.
- A tanulás irányítása során az óvodapedagógus személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás lehetséges formái intézményünkben

1. *Spontán helyzetek:* játékban tanulás, felnőtt modellkövetés, utánzás.
   Megnyilvánulások: tapasztalatot szerez, kíváncsiság ébred benne, próbálkozik, megismerkedik jellegzetes érzésekkel és hangulatokkal, azokat elraktározza.

2. *Irányított játék:* motiválás, lehetőségek kihasználása, játékba rejtett tanulás
   Megnyilvánulások: játékként éli meg, tapasztalatot szerez, a játékkal azonosul.

3. *Fejlesztő játék:* feltételek biztosítása melletti külső késztetés. Kérdésekkel, biztatással segítjük a tanulást és a problémamegoldást.
   Megnyilvánulások: spontán tanulás, belső késztetés, játékként éli meg.

4. *Kezdeményezés - játékra épülő tanulás:* a játékból indulva, irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
   Megnyilvánulások: belső késztetés, szándékos tanulás. Elgondolkodik, elmélyed, koncentrál tárgyra, jelenségre, cselekvésre, variál.

5. *Foglalkozások - játékban tanulás:* külső késztetés
   Megnyilvánulások: szándékos tanulás, szándékosan vállalja, érdekli.

A gyermeki kérdések megválaszolására nagyon figyelünk, mert ez nagyban segíti az ismeretszerzést és további kérdezgetésre ösztönöz, amely kedvezően hat a hiányos tapasztalatok pótlására, a meglévők gazdagítására és a hibajavításokra.

Szervezett tanulás a különböző életkorokban

3 - 4 évesek: dominál a szabad- és irányított játékban a spontán tanulási lehetőség, ugyanakkor kezdeményezünk és élünk a fejlesztés lehetőségével.

4 - 5 évesek: átmenet segítségével a spontán tanulás mellett biztosítjuk, hogy mind a kötetlen, mind a kötött foglalkozásokon részt vehessen

5-6-7 évesek: a spontán tanulási lehetőségek mellett kötött mikro csoportos foglalkozásokat tartunk, melyeket a II. félévben felvált a gyakori szervezett kötelező foglalkozás.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Gyermekeink szíve-lelke nyitott Isten üzenetének, Jézus Krisztus tanításainak befogadására, rendelkeznek olyan evangéliumi alapismeretekkel, amelyre építhet az iskolai hitoktató.

- Érzékelése, észlelése differenciált.
- Képes az önálló feladatvégzésre, feladattudata, feladattartása, szabálytudata kialakulóban van.
- Felfigyel az ok-okozati összefüggésekre, következtet, ítéletet alkot.
- Fejlett akarata, törekszik kitartásra, céltudatosságra, önállóságra.

- Társaival képes együttműködni, s ezt igényli is.
- Képes saját ismereteit, értékeit, cselekedeteit felmérni.
- Célszerűen használja az eszközöket, vigyáz azokra.
- Tapasztalatait, élményeit szóban is megfogalmazza, önállóan, érthetően elmondja.
- Megnyilvánul a szándékos figyelem, a felidézés, a bevésés és a fogalmi gondolkodás.

V. **AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI**

V.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

- Az óvoda 3 csoportjához 7 fő óvodapedagógusi álláshely - ebből 1 fő óvodavezető, 6 fő óvodapedagógus; valamint 3 fő dajka, 1 fő dajka kisegítő, 1 fő pedagógiai asszisztens, 1 fő konyhai dolgozó, 1 fő óvodatitkári állás tartozik.
- A 7 fő óvodapedagógus közül többen szereztek másoddiplomát, szakvizsgát, illetve egyéb szakirányú végzettséget. (fejlesztő óvodapedagógus, óvodavezetői-, közoktatási vezető.)
- Feladatunknak tartjuk, a pedagógiai kultúránk, fejlesztését, szakirányúvégzettségek további megszerzését, továbbképzéseken való részvételt.
- Kihívás intézményünkben a személyi változások kezelése.
- Szeretnénk elérni a közeljövőben, hogy a pedagógus életpálya előmeneteli rendszerében minél többen jelentkezzenek minősítési eljárásra pedagógus II. vagy mesterpedagógusi szinten.
- A testületünkről általánosan elmondható, hogy felkészült, gyermekszerető, nagyfokú hivatástudattal, elhivatottsággal rendelkező óvodapedagógusokból áll, akik kölcsönösen átadják egymásnak tudásukat, innovatívak.
- A munkahelyi légkör kiemelkedő, ennek megőrzésére törekszünk. Minden óvodapedagógus folyamatosan (ön-) képzi magát különböző fővárosi tanfolyamokon, főiskolai képzésen. Igényünk van a pedagógus életpálya modell keretein belül a pedagógusi, vezetői, intézményi kompetenciák beépítésére mindennapi életünkbe, és vezetői támogatással a minél magasabb fokozat megszerzésére, emellett a folyamatos szakmai megújulásra, a korszerű pedagógiai, pszichológiai, módszertani kultúránk, állandó fejlesztésére, saját és más nemzeti kultúrák megismerésére.
- Több éve folyamatosan, gyakorlati képzésben is részt veszünk, külső gyakorló helyet biztosítva főiskolai karok számára.

A pedagógus **munkájának lényege** az, hogy tudását átadva, és a gyermekekben rejlő képességeket kibontakoztatva hozzásegítse őket az **értékeket teremtő élethez**. E munkafolyamatban a pedagógus a **teljes személyiségével** vesz részt, és a gyermekeknek is a teljes személyiségére hat. A gyermekekre való pozitív irányú hatni tudás a pedagógus legfontosabb kívánatos személyiségvonása.

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés teljes időtartamában (lásd: Alapító Okirat) fontos feltétele az óvodai nevelésnek.
Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését

segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájával hozzájárulunk az óvodai nevelés eredményességéhez.

V.2. TÁRGYI FELTÉTELEK

- Újonnan létrehozott óvodánkban az átlagosan 50 m^2-es csoportszobák esztétikusan berendezettek, a berendezési tárgyak a gyermekek testméretéhez igazodnak. Folyamatosan törekszünk a természetes anyagok beszerzésére, cseréjére: nád, fonott kosarak, fajátékok, a bútorzat valamint a textília, szőnyeg szín- és ízlés harmóniájának ismételt megteremtésére.
- Minden csoportot az óvónői ötletességnek, leleményességnek köszönhetően egyéni ízléssel alakítottunk ki, bensőséges családias hangulat árad, bárhová lépünk be. Biztosítjuk a feltételeket, a nyugodt, öntevékeny, a gyermekek igényének (testi, mozgás, játék…) megfelelő, különböző tevékenységi formákhoz.
- Ügyelünk a kényelmük biztosítása mellett az egészségük megőrzésére, folyamatos fejlődésük biztosítására, mozgási lehetőségeikre.
- A hozzáférhető helyen lévő, általuk használt eszközök elhelyezése biztonságos legyen.
- A munkakörnyezet legyen megfelelő a dolgozóinknak és a szülők minőségi szintű fogadására is ügyelünk.
- Alapfeladatunknak tekintjük a pedagógiai program megvalósításához, szabad játékhoz szükséges eszközök, korszerű foglalkoztatási eszközök, képességfejlesztő játékok (szem előtt tartva a sajátos nevelési igényű, tehetséges gyermekek alapvető, speciális szükségleteit is) folyamatos beszerzését, cseréjét, bővítését,
- kiegészítve saját magunk által, a gyermekekkel közösen vagy otthon a családban készített játékeszközökkel.
- Különös gondot fordítottunk a célzott, részképességet fejlesztő, ”terápiás” hatású, mozgásfejlesztő tornaszerek, csoportszobai sportszerek, felszerelések megvásárlására, hiszen a testi nevelést, mozgásfejlesztést munkánk egyik alappillérjének tartjuk.
- Alapvető audiovizuális eszközeink – videó, tv, magnók, vetítők segítik,
- kiegészítik óvodai eszköztárunkat.
- A beszerzéseknél igyekszünk a fenntartói és saját forrásainkat pályázatok útján
- elnyert támogatási kerettel bővíteni.
- Pedagógiai Programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezünk, melyeket Mellékletünk tartalmaz.
- Óvodánk megfelelő komforttal, infrastruktúrával, - az ÁNTSZ előírásainak megfelelő feltételekkel rendelkezik.
- Hiányosságaink pótlására törekszünk, azon túlmenően pedig mindent megteszünk, hogy az ide érkező családok gyermekeit megfelelő külső és belső környezetben fogadjuk.
- Nagy hangsúlyt fektetünk az udvarok korszerűsítésre, szépítésére.

V.3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Kihívás számunkra a gyermekek étkezésének megszervezése, hiszen külön ebédlő áll rendelkezésünkre, ahol maximálisan két csoportnyi gyermek fér el. Így a napi háromszori étkezést kötött időben, a korcsoportok életkori sajátosságainak megfelelően bonyolítjuk le: a kisebbek előbb, a nagyobbak később.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített – nem kötelező – feljegyzések, dokumentumok is szolgálják. Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.
Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Szervezeti és időkeretek

Intézményünkben 3 óvodai csoport működik.

Csoportszervezési elvünk:
- részben osztott életkorú csoportok, melyekbe közel azonos életkorú gyermekek járnak.

A nevelési év megkezdése előtt igyekszünk körültekintően megszervezni következő év csoportösszetételét, a hozzánk járó gyermekek mellé, hány új gyermek érkezik, milyen a csoport életkori és fejlettség béli eloszlása, milyen szokások, igények alakultak ki eddig, amire a továbbiakban támaszkodhatunk.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez, a Napirend és a Hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. Igazodunk a gyermekek egyéni szükségleteihez is, valamint a helyi szokásokhoz, igényekhez. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

Erősítjük a szülőkben, szemléletüket formálva, hogy, lehetőség szerint próbáljanak 8^{30} – ig, beérkezni gyermekükkel az óvodába.
Egy megfelelően kialakított napi életritmus a későbbiekben is segíti őket a szülőtől való elválásban, más közösségi (iskolai) beilleszkedésben.
A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez a gyermek egyéni szükségleteihez, tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására törekszünk, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
A napirend lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, a szabad játék kiteljesedésére. Megfelelő időt biztosít arra, hogy a gyermek minden tevékenységét befejezze, pontosan elvégezze. Figyelembe vesszük a gyermek testi-

lelki szükségleteinek kielégítésére fordítható időkeretet. Így a napirendben vannak rendszeresen ugyanabban az időben végzett tevékenységek, (étkezés, gondozás, mindennapos testnevelés) melyek segítik a gyermeket eligazodni az időben, és nyugalmat, folytonosságot, támaszt biztosítanak. A gondozásnak kiemelt jelentősége van a nevelésben, a kapcsolatépítésben, a gyermekek önállóságának fejlődésének elősegítésében, együttműködve a gondozást végző óvodapedagógusokkal és dajkákkal.
Biztosítani kell az alternatív pihenést, miközben lehetőséget kell teremteni a csendes tevékenységek és a szabad játék megvalósítására.
A nyári időszak napirendjét is gondosan és tartalmasan tervezzük meg. Az év közben már kialakított szabályok, szokások, normarendszer megtartásával adjunk lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezze, és kötetlenebb formában biztosítsuk számukra a változatos tevékenységet.

Javasolt napirend

7:00 – 12:00	Játék, tanulás, mindennapi áhítat, /csendes percek/ időszerű gondozási feladatok, tízórai, játékos testnevelés, udvari tevékenységek, tisztálkodás.
12:00 – 15:00	Ebéd, gondozási folyamatok, teremrendezés, alvás előtti mese, pihenés, folyamatos kelés.
15:00 – 17:00	Teremrendezés, játékos testnevelés, időszerű gondozási feladatok, uzsonna. Távozásig játékos tevékenységek.

A tevékenységek időtartama lebontva:

Játék, szabadon választott tevékenység:	4 óra
Egyéni bánásmód, fejlesztés:	1 óra
Előkészület az étkezésre, étkezés:	1 – 1,5 óra
Öltözködés, testápolás:	1 óra
Pihenés:	1,5 – 2 óra
Mindennapi testnevelés:	10-15 perc

Hetirendünket évente megtervezzük, de a spontán adódó lehetőségek érdekében rugalmasan kezeljük.
A hetirend a folyamatosság és a rendszeresség igényét szolgálva, a békés együttlét és nyugalom kialakítását segíti elő. Tartalmazza az úszás, a néptánc és a „Madarász ovi” foglalkozásokat.

A szervezett tanulás munkaformái frontális, mikro-csoportos, kooperatív, egyéni és páros munkaformákon keresztül valósul meg.

Óvodánkban komplex nevelés, a komplexitás többoldalú érvényesülése folyik. A környezet nem események, tárgyak, elszigetelt megtapasztalása, hanem globálisan, összefüggésben van jelen. A gyermek önmegvalósító törekvései is ezt a koherenciát alkalmazzák. A komplexitáshoz szorosan kapcsolódik az integráció és a projekció is. Komplexen érzékeli és dolgozza fel a valóságot, mely utal az összetettségre és az egységesítésre.

Az integráció megjelenik, tartalmi területen az egészség- környezetvédelem, a természeti és társadalmi környezet és az emberi – gyermeki kapcsolatok terén, valamint a játék és más jellegű tevékenységek összekapcsolásában.
Az óvoda mindennapi életében megjelenhet a projekció is. A tervezésnél, szervezésnél, ha körültekintően alkalmazzuk, hatékonyan motiválhatja a csoportot, és az egyéneket.
Érvényesítjük mind a tartalmi, mind a tevékenységen belüli komplexitást.
Tevékenységi vágya az a belső hajtóerő, mely minden tettének az alapja.
Meghatározó a megismerés - cselekvő tevékenység - tapasztalatszerzés - újra élés együttes megjelenésének biztosítása.

A megvalósulás feltétele számunkra is:

- Motivációk együttes érvényesülése (sikerélmény utáni vágy, önállósági törekvés) a gyermek, a cselekvés indítója legyen.
- Játékalkalmak biztosítása (a legvonzóbb a gyermek számára).
- Tevékenységek komplexitása (egymásra építettség együttes megjelenése).
- A tevékenységek egymásba fonódnak, együttesen jelennek meg, vagy egymásba mennek át.

A teljes körű személyiségfejlesztést az egész napos nevelési folyamatban valósítjuk meg az életkor, a csoport, illetve a gyermekek aktuális fejlettségi szintjéhez, érdeklődéséhez igazítva, melyben helye van a tevékenységeknek, érvényesítve itt is a komplexitás - integráció - projekció elvét, melyek által fejleszthetjük:

- Aktivitásukat.
- Problémamegoldó gondolkodásukat.
- Érdeklődésüket.
- Kreativitásukat.
- Felelősségtudatukat.
- Perspektivikus látásmódjukat.
- Fogalmi gondolkodás kialakulását.

Differenciált egyéni bánásmód elve

A differenciált egyéni bánásmód alapfeltétele a fejlődésnek.
„A fejlődés – lélektani kutatások igazolják, hogy a genetikai program csak és kizárólag megfelelőkörnyezeti tényezők és feltételek biztosításával bontakozhatnak ki optimálisan. Az optimális környezeti feltételek (szociális és tárgyi) megtervezése és megszervezése a szakmailag felkészült óvodapedagógusok feladata.”
(Porkolábné Balogh Katalin: Komplex Prevenciós Óvodai program)

A fejlődés folyamatos változást jelent, ez azonban nem egy időben és mértékben történik. A gyermek belső érzései és a környezet kölcsönhatásaként megy végbe.
A fejlesztés a feltételek megteremtése, a spontán érés mellett, a pszichés funkciók fejlődését segíti elő. Lényege, hogy ehhez az érési folyamathoz kell kapcsolnunk a tárgyi - személyi – szociális feltételeket. Szükségleteik, igényeik, motiváltságuk, fejlődését segíti elő.
Különbözőséget mutatnak még neveltségi, érzelmi, értelmi, testi fejlődés területén is, nincs két egyforma gyermek, joguk van a sajátos ütemű fejlődésre, ezért fontos ennek elősegítése, ehhez a feltételek biztosítása.

Óvodapedagógusi feladataink:

- Biztonságos, szerető légkör megteremtése.
- Együttműködés a gyermekekkel.
- Támogató odafigyelés.
- Önállóság tiszteletben tartása (kivéve balesetveszélyes helyzetben).
- Esélyegyenlőség megteremtése.
- Segítségkérés elfogadása, segítségnyújtás.
- A tanítás- tanulás folyamatának korszerű megszervezése.

Minden területen érvényesítjük a differenciált bánásmód - fejlesztés elvét, melynek alapja a gyermek egyéni személyiségének, szükségleteinek és érdeklődésének, alapvető sajátosságainak megismerése, fejlesztése.

Differenciálás:
- Kapcsolatok kialakításában.
- Esélyegyenlőséget biztosító elvárásokban.
- A feltételek biztosításában.
- Eszközök biztosításában.
- Bánásmódban.
- Feladatadásban.
- Elvárások teljesítésében, közös értékelésben.

A fejlesztés – fejlődés összefüggésének érvényesítése, a gyermeki jogok biztosításával történik.

V.4. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Célunk:

- munkánk megismertetése,
- interaktív szerepvállalás,
- kapcsolataink révén minőségi munkánk fejlesztése,
- az adódó problémák szakszerű kezelése.

Feladataink:

- a megkeresésekre való pozitív reagálás,
- kapcsolatteremtés,
- tartalmas, a gyermekek érdekeit képviselő kapcsolattartás,
- egymás munkájának kölcsönös segítése.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat, gyermekjóléti szolgálatok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvoda után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében.

Területek

Család-óvoda

A nevelés természetes színtere a család. Az óvoda és család kapcsolatában a gyermek az összekötő kapocs. A szülők határozott szándékkal választották ki református óvodánkat. Segítik a gyermek azon jogának megvalósulását, hogy

megismerhesse Jézus Krisztust egyben tovább lépnek a kereszteléskor tett fogadalom útján.

Kapcsolattartási formák:

- Koordinált együttműködés (szervezésben, fejlesztésben, a működés segítésében, gyermeknevelésben, gyülekezeti életben, szeretetvendégségben, stb.)
- Szülői értekezletek
- Rövid beszélgetési lehetőségek nyújtása érkezéskor, távozáskor
- Szükség szerinti egyéni beszélgetések, fogadó órák
- A szülő bármikor betekintést nyerhet a nevelés folyamatába

Összefoglalva: az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Református óvodák

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn.

Szakmai és testvéri kapcsolat kiépítésére és együttműködésre törekszünk a már működő református óvodákkal, kérésre tanácsokkal látjuk el az újonnan alakuló intézmények vezetőit. A Református Pedagógiai Intézet évente egy alkalommal az ország összes református óvodája pedagógusai számára tartalmas konferenciát szervez más-más helyszíneken.

Református iskolák

Nevelésünk egyik fő feladata, hogy a gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelés eredményeként belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. A zökkenőmentes iskolakezdés elősegítése érdekében a helyi sajátosságok, szokások figyelembe vételével korrekt kapcsolatra törekszünk az iskolával.

Az ország református iskolái közül azokkal tartunk kapcsolatot, akik bennünket felkeresnek (évfordulók, versenyek stb.).
Kapcsolatot alakítottunk ki gyermekeinket befogadó tanintézettel, a Baár-Madas Református Gimnázium és Általános Iskolával. Együttműködési tervünk tartalmazza a tornaterem és az iskola egyéb helyiségeinek használatát, biztosítja számunkra a gyermekorvosi és védőnői szolgálatot. Közös rendezvényeken is ápoljuk a jó kapcsolat megtartását.

Gyülekezetek

Gyermekeink a környező gyülekezetekből, ill. területekről érkeznek. Szükségszerű, folyamatos kapcsolatot alakítunk ki a környező budai területen működő református egyházközségekkel. (Böszörményi út, Cimbalom utca, Szilágyi D. tér, Torockó tér)

Egyéb kapcsolataink

Budapest II. ker. Önkormányzat nevelési és oktatási intézményei, Budapest II. ker. Pedagógiai Szakszolgálat, Kulturális Intézmények, ANTSZ, gyermekfogászati szakszolgálat.

Kapcsolatunk a Fenntartóval

Felelősségteljes, tartalmas és hatékony kapcsolatra törekszünk, melynek tartalmát az 1995. évi I. tv. A MRE közoktatási törvénye szabályozza.

Kapcsolatunk a Református Egyház Zsinati Irodájával:

- Református Pedagógiai Intézettel
- Zsinati Oktatásügyi Irodával
- Kiskunhalasi Református Pedagógiai Szakszolgálattal

VI. AZ ÓVODÁBA ÉS ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

VI.1. AZ ÓVODÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt. A fenntartó a szülő kérelmére és az óvodavezető, valamint a védőnő egyetértésével, a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja.
Intézményünkbe a gyermekek felvételét a mindenkor érvényes tanügy igazgatási feladatnak megfelelően végezzük.
Elsődleges szempontunk, hogy a gyermek betöltse harmadik életévét, ezen túlmenően pedig az alábbi fejlődési mutatókat vesszük figyelembe:

- szobatisztaság,
- kialakult beszédkészség (legalább beszédértés),
- önálló mozgáskészség.

Intézményünk jelenleg, - szakmai, személyi és tárgyi feltételek hiánya miatt - nem tudja fogadni a súlyos- és középsúlyos fogyatékos gyermekeket, így az integrált nevelés ezen területét nem tudjuk felvállalni.

Óvodai jelentkezés

A szervezett jelentkezés rendjét évente kiadott rendelkezés tartalmazza.
A harmadik életévét betöltött gyermekek szülei az év folyamán felvételre jelentkezhetnek.
Jelentkezéskor a szülő felvételi kérelmet tölt ki.
A felvételről az óvodavezető dönt.
A felvételt nyert gyermekekről hirdetményben, az elutasításról határozatban értesítjük a szülőket.

Óvodai beiratkozás

A beiratkozás idejét az óvodavezető határozza meg azon gyermekek részére, akik felvételt nyertek az intézménybe.
Szükséges iratok: a szülő személyi igazolványa, lakcímigazoló kártya, a gyermek születési anyakönyvi kivonata.

VI.2. AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Tankötelezettség

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.
A szülő kérelmére a felmentést engedélyező szerv döntése alapján a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt. A szülő kérelmét az iskolakezdés évében január 15-éig nyújthatja be a felmentést engedélyező szervhez. Ha az eljárásban szakértőt kell meghallgatni, akkor csak szakértői bizottság rendelhető ki, és a függő hatályú döntésben nem kell rendelkezni a kérelmezett jog gyakorlásáról. Ha a szakértői bizottság a szülői kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben történő részvételét javasolja, a szülői kérelem benyújtására nincs szükség. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a felmentést engedélyező szerv a szülő kérelmére engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kora előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.
A gyermek, ha eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, legkorábban, abban a naptári évben, amelyben a hatodik, legkésőbb (vezetői engedélyhez kötve) amelyben a hetedik életévét betölti, tankötelessé válik. A gyermek abban a naptári évben, amelyben a hatodik életévét augusztus 31. napjáig betölti, megkezdi a tankötelezettség teljesítését. A szülő kérelmére a gyermek megkezdheti a tankötelezettség teljesítését akkor is, ha a hatodik életévét december 31-napjáig betölti.
A szülő köteles beíratni tanköteles gyermekét az Önkormányzat által meghirdetett időpontban, március 01. április 30. között lakóhelye szerinti illetékes iskola első évfolyamára.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére, 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

VI.3. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az iskolaérettségnek az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálódásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, **beszél**;
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ;
- különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot;
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek);
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- **Elemi ismeretekkel** rendelkezik önmagáról és környezetéről;
- tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat;
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét;
- felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A **szociálisan** egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését;
- feladattudata kialakulóban van és ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul **az egész gyermeki személyiség** harmonikus fejlődésének elősegítése.

A neurológiai és egyéb hátránnyal küzdő gyerekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett **korrekció** mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériuma tükrözi a befogadó intézmény elvárasait az iskolába kerülő gyermekkel szemben.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja

VII. A KERESZTYÉN NEVELÉS

Református óvodánk szellemisége

Óvodánk kiválasztott dolgozói a magánéletben Isten mindenhatóságát és Jézus Krisztust, mint Megváltót elfogadva élnek. Ebben a szellemiségben kívánjuk nevelni a reánk bízott gyermekeket.
Felelősséggel vállaljuk a gyermekek nevelésével és fejlesztésével járó feladatokat, hittel, hitre ébresztgetve őket.
Valljuk, hogy a gyermek és adottságai Isten ajándéka. Ezzel a belső meggyőződéssel, - spontán és tervszerű környezeti hatásokat, testi és lelki szükségleteit biztosítva - kívánjuk megvalósítani a differenciált személyiségfejlesztést, a tőlünk telhető szeretettel, türelemmel és szakértelemmel.
Nevelőmunkánk során a Református Óvodai Keretprogram elveit tartjuk szem előtt.

„ A hit hallásból van, a hallás Isten Igéje által.” (Róma 10, 17)

A történetek elmondásának célja ebben az életkorban alapvetően nem az ismeretek elsajátítása, hanem a mindenható Isten szeretetének, kegyelmének és jóságának

megéreztetése. Az óvodáskor az a legfogékonyabb időszak, amikor egy egész életre meghatározó lehet Isten közelségének élménye.

Az óvodai hittanoktatás távlati célja:

- A gyermekek hitre juttatása és Jézus Krisztus melletti, korának megfelelő, döntéséhez való segítése.
- Majdan hívő református gyülekezeti tagokká nevelés.

Célunk és feladatunk

A legfontosabb és legértékesebb emberi tulajdonságok hangsúlyos megalapozása.

- Másokat toleráló magatartás.
- Megértés, azonosulás.
- Az egyéni szükségletek felismerése, és az érvényesítést szolgáló megegyezések stratégiájának elsajátítása.

Isten gondoskodó, formáló és áldást hozó kegyelmében bízva, óvodánk közösségének hitelesnek, példaadónak kell lennie, hogy a munkatársak személyisége, szellemisége, hitélete tükrében gyermekeink megérezzék és megtapasztalják Jézus Krisztus soha el nem fogyó szeretetét.

Mi is hisszük és valljuk, hogy a *református óvoda szellemiségének gyökere a Szabadító Istenben van.*

Az óvodapedagógus feladatai:

„Elmenvén széles evilágra, hirdessétek az evangéliumot
minden teremtésnek.” (Márk 16, 15)

- alakítson ki a gyermekekben olyan Isten- képet, aki szeret, aki gondoskodik rólunk, s mint egy védőernyő alatt megőriz minket minden körülmények között, akinek minden döntése a javunkat szolgálja. Legnagyobb ajándéka számunkra fia, Jézus Krisztus, aki meghallgat, aki mindig velünk van, és úgy fogad el, amint vagyunk,
- támaszkodjon a spontán gyermeki érdeklődésre,
- plántáljon el keresztyén erkölcsi tartalmakat pl.: személyválogatás nélküli
- szeretet, megbocsátás, önzetlenség, türelem, segítőkészség, ragaszkodás,
- törekedjen arra, hogy a bibliai történetek tartalmi, formai felépítése illeszkedjék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenységi formáihoz (játék, munka, tanulás),
- vegye figyelembe a történetek kiválasztásánál a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét, csoportja aktuális problémáit, eredményeit és az ünnepek aktualitását,
- adjon lehetőséget arra, hogy a történeteket dramatizálhassák és rajzaikban, vizuális tevékenységükben, játékaikban élményeiket újra átélhessék,
- nevelőmunkájában a keresztyén tanítás terjedjen ki az érzelmi-, értelmi- és közösségi életre,
- az imádságok elfogadó légkörében éreztesse meg Isten jelenlétét, közelségét,
- az énekekkel a bibliai tanítás elmélyülését, valamint esztétikai élmények erősödését szolgálja.

Vállalt feladatunk: *"Az irgalmasságnak és az igazságnak óvodai nevelésünk szoros részét kell képeznie, s nevelési koncepciójában mindvégig hordoznia kell az evangéliumot."*
(Ref. Óv. Ker. Progr. 12.o.)

Bibliai történetek

Gyermekeink nagy része hívő református családból érkezik, így a Bibliával való találkozás számukra már nem jelent felfedezést. Az Ige részükről való természetes fogadása jó hatással lehet a csoport többi tagjára.

A történet kiválasztásának alapvető kritériumai:

- a történet ne keltsen félelmet a gyermekekben, és ne tartalmazzon számukra feldolgozhatatlan tartalmakat és érzelmeket,
- olyan történetek közül válasszunk, amelyek pozitív érzelmi töltettel rendelkeznek, amelyek a szerető, gondoskodó Isten - képet erősítik meg.
- Mindig Isten gondoskodó szeretetét emeljük ki és soha ne hangsúlyozzuk a bűnt, a rosszat, hiszen a bibliai történetek elsősorban nem arról szólnak, hogy milyen az ember, hanem Isten kegyelméről és szeretetéről,
- az Ige valódi üzenetétől ne térjünk el, ugyanakkor gyermekszerű legyen az előadásmódunk. Fontos, hogy a bibliai történeteket különböztessük meg a meséktől, ehhez hiteles történetmondás szükséges. Hiszen a történeteken keresztül, Isten üzen nekünk valamit. Mielőtt a gyermekek elé visszük a történetet, tanulmányozzuk az adott igeszakaszt, hogy nekünk ma mit üzen, és azután fogalmazzuk meg, hogy mit mondhat a gyermekeknek,
- lehetőleg egy fő gondolat mellett döntsünk, és csak egy nézőpontból mondjuk el a történetet (így a gyermek azonosul az adott szereplővel és beleéli magát a helyzetébe).
- Minden történetnél meg kell keresnünk az Ige fő üzenetét. A fő üzenet keresésének két fontos pontja van:
    - Mi az Ige fő üzenete? (igeszerűség)
    - A gyermekek számára mit üzen az Ige, itt és most? (gyermekszerűség)
- Az Ige fő üzenete lesz a belső cél, vagyis e köré csoportosítunk mindent. Ezt a gyermekeknek nem áruljuk el, de a történet végére ennek a fő célnak ki kell domborodnia. Ha több üzenet van, keressük ki azt, ami a leginkább gyermekszerű.
- Ügyeljünk arra, hogy mindig csak egy belső célunk legyen.
  A belső cél mindig:
    - igeszerű legyen,
    - valóságos és igaz legyen,
    - az adott történetben lévő saját üzenet legyen,
    - törvényt vagy evangéliumot hirdessünk. Óvodáskorban túlnyomórészt evangéliumot. Pl. Jézus mit tett érted? (evangélium) Neked mit kell tenned? (törvény).

Céljaink

- Gyermekeink érdeklődésének felkeltése a Biblia iránt.
- Áldásos tanító-nevelő hatás gyakorlása a Bibliai történetek révén.
- A gyermekek a befogadott Igét sugározzák ki a család és környezetük felé.

Feladataink

- A történetek korosztályonkénti gondos kiválasztása.
- A történeteket a mimika, hangszín (egyéb metakommunikáció) kifejező erejével keltjük életre.
- A történeteket pozitív kicsengéssel kerekítjük le.
- Kritikusan, igényesen választjuk ki a szemléltető vagy munkáltató eszközöket.
- Lehetőséget adunk a hallottak ábrázolására, dramatizálására.
- A Bibliai történetek után nem szükséges tanulságot megfogalmaznunk.

Gyermekáhítatok, imádságra való nevelés

A Bibliai történetekkel való ismerkedésen kívül a másik sarkalatos terület az imádság, vagyis a mindennapi áhítatok sora. Fő feladatunk, hogy a gyermeket megtanítsuk imádkozni (ez tulajdonképpen a szülők és a család feladata lenne, de sok esetben ez hiányzik), vagy továbbfejleszteni azt, amit a szülők elkezdtek.
Az imádság az Istennel való kapcsolatfelvétel formája.
A gyermek számára legyen természetese dolog, hogy ahogyan hozzánk beszélhetnek és elmondhatják kérésüket, vágyaikat, bajaikat stb. ugyanígy elmondhatják Mennyei Atyjuknak is, aki figyel rájuk.
Az imádkozás formáját meg kell tanítanunk a gyermekeknek, mely szintén egy folyamat. Eleinte a kötött imádságokkal kezdjük (étkezések előtti-, utáni imádságok, napkezdő és hálaadó imádságok, lefekvés előtti ima stb.)
Az igazi motivációt ehhez az óvónő tiszta szívvel és őszinte vágyakozással elmondott rövid imádsága, könyörgése, hálaadása jelenti a kisgyermekek számára.
Saját szavainkkal elmondott egyszerű imáinkat adjuk nekik példaként, mintaként.
A gyermekek érezzék meg, hogy az imának ereje van, hisz Istennek mindenre van hatalma. Saját példák elmondásával erre bátorítsuk őket.
Fokozatosan szoktassuk rá a gyermekeket, hogy ők is imádkozhatnak saját szavaikkal. Tanítsuk meg őket helyesen kérni és hálát adni, megköszönni mindazt amit az Úrtól kaptunk. Ismertessük fel, hogy mindennap van miért hálát adni, (egészségért, táplálékért, családunkért) és ezekre kerüljön sor a mindennapi áhítatok során. Tanuljunk meg együtt örvendezni a gyerekekkel az élet apró örömei felett, ehhez jó eszköz lehet a hálaadó, dicsőítő dalok éneklése.
Az áhítatok jó alkalmat adnak arra is, hogy beszélgessen közösen az egész csoport, és az egyéni kívánságok, bánatok, örömök kiderülhessenek. Érezzék, hogy fontosak a számunkra és társaik számára is az ő problémáik. Legyen időnk meghallgatni őket.
Az imádságot soha ne erőszakoljuk ki, várjuk meg míg a szívükből fakad.
Kezdetben azt is meg kell szokniuk, hogy az imádság szent dolog, olyankor ne figyeljenek másra, hiszen elcsendesedés és Istenre figyelő szív és fül kell hozzá. Az áhítat alatt igyekszünk elcsendesíteni gyermekeinket, ügyelve, hogy a fegyelmezés máskor elfogadott módjait kerüljük. Simogatással, magatartást moduláló, szeretetteljes, gyermekben bízó mosollyal vonjuk be őket az áhítat csendjébe.

Akkor eredményes az áhítat, ha a gyermek megérzi, megsejti a menny légkörét.

Az áhítatok rövidek, tartalmát a csoportban élő korosztályhoz igazítjuk. Figyelünk e kedves szokás fokozatos bevezetésére. Az áhítat bensőséges hangulatát énekléssel fokozzuk. Az Úri imát az arra érett nagycsoportosokkal gyakoroljuk. Célunk, hogy a gyermekekben tudatosuljon, hogy napi örömeiket, gondjaikat Istennek bizalommal elmondhatják, Nála vigaszt és megnyugvást találhat minden ember.

A gyermekek születésnapján és szervezett alkalmakon is imádkozunk.

Református óvodánk evangéliumi megemlékezései

A reformáció ünnepe: október 31.
E történelmi emlék a családok körében - tapasztalatom szerint - ritkán téma. Ezért minden bizonnyal, sok gyermek az óvodában fog először hallani a gályarabok életéről. A téma feldolgozásánál kiemeljük:

- a gályarabok Jézus Krisztus iránti áldozatos szeretetét
- hitük miatt régen is, ma is nehézségei támadhatnak az embereknek, néha a gyerekeknek is.

- ***Adventi időszak, karácsony***

Célunk, hogy a jól motivált készülődés (az adventi koszorú közös fonása, teremdíszítés és ajándékkészítés, gyertyaöntés, karácsonyi képeslapok készítése, evangéliumi énekek énekelgetése, zenehallgatás, mézes sütés stb.) közben beszélgetésekkel, evangéliumi utalásokkal, gyermeki kérdések megválaszolásával megsejtessük gyermekeinkkel, hogy a karácsony legnagyobb ajándéka Jézus maga. Ezért advent időben a napi áhítatok után pár percig még együtt maradunk és aki szeretné, elmondhatja, mi az amit másképpen szeretne tenni, de nem mindig sikerül. Kifejezzük vágyunkat, hogy jó lenne karácsony után is megtartani egymás iránti szeretetünket, figyelmességünket, Jézus tanításai szerint.

- ***Virágvasárnap***

A történetet és annak üzenetét a jeruzsálemi bevonulás eseményeinek elmondásával hozzuk közel gyermekeink szívéhez. Jézus nem olyan király, aki aranytrónuson ül aranykoronával, arannyal teli zsákokkal. Ő az Úristen nevében jött a Földre, aki a szeretet, az igazság és a békesség Ura, nem uralkodni, hanem megmenteni jött közénk, s életét adta érettünk. (Lukács 19,38)

- ***Húsvét***

Az ünnep üzenete: Jézus él! A feltámadás, az élet, Jézus győzelme - nem félelmet, hanem örömöt, reménységet jelent az ember számára. Ezt a csodálatos misztériumot igyekszünk mesélés-mentesen, a Biblia egyszerű szavaival elplántálni gyermekeink szívében. A húsvét evangéliumi jelképeit a néphagyomány jelképeitől (hagyományteremtő módszerekkel) egyértelműen és határozottan szeretnénk különválasztani. (Pl. más-más helyen, más-más környezetben állítjuk ki a kész munkákat, stb.)

- ***A mennybemenetel ünnepén***

Jézus erejéről és visszajöveteléről beszélgetünk, ragaszkodva a Biblia ide vonatkozó tanításához.

- ***Pünkösd (János 14)***

Kiemeljük a Pünkösd gyermekek által is jól érthető üzeneteit:
- Jézus nem hagyott magunkra.
- A Szentlélek velünk maradt, betölti szívünket, gondolatainkat.
- A Szentlélek ereje Jézus ereje, és segít legyőzni a rosszat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- a gyermekekben alakuljon ki a 3-7 éves gyermek szintjének megfelelő Istenkép,
- tudják, hogy a Biblia szent könyv, mely Isten Igéjét (tanácsait, útmutatását, parancsait) tartalmazza,
- ismerjenek és szeressenek bibliai történeteket,
- ismerjenek egyházi énekeket, tudják, hogy az ének Isten dicséretére történik,
- tudják, hogy a templom Isten háza és annak megfelelően kell ott viselkedni,
- tudják, hogy ezt a világot Isten teremtette és minket is ő alkotott,
- alakuljon ki bennük a Jézus Krisztussal való kapcsolatteremtés igénye - az imádság,
- jelenjen meg az életükben a keresztyén erkölcsi magatartás néhány jellemzője.

Református óvodánk pedagógus személyiség-igénye
A pedagógus, mint ember:

- Hívő ember, hitét a munkájában és mindennapi életében gyakorló pedagógus.
- Életvezetési útmutatója a Biblia, abból tanul és tanít.
- Munkájához Istentől kéri bölcsességét; "Az imádságban állhatatosak legyetek, vigyázva abban hálaadással" (Kol.4.2.)
- Nyíltszívű, őszinte, szelíd; "A ti szelídségetek legyen ismert minden ember előtt" (Fil.4.5)
- Az elért eredményekért egyedül Istent dicsőíti:
  "…az sem számít, aki ültet, az sem, akit öntözi, hanem csak Isten, aki a növekedést adja" (1.Kor.3.7)
- Irgalmas és igazságos.

Mint szakember:

- Pedagógiai optimizmus jellemzi, bízik a gyermek fejleszthetőségében - elve a fokozatosság, a biztatás, a pozitív megerősítés.
- Türelmes.
- Igényes.
- Folyamatos szakmai megújulásra törekvő.
- Magatartása minden vonatkozásban keresztyéni értékeket képvisel.

VIII. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI

A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását megbízott óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős látja el, aki jelen esetben az intézmény vezetője.
Az óvónők évente egy alkalommal értékelik a gyermekvédelmi munkát, melyről a óvodavezetőt folyamatosan tájékoztatják.
Az általános elvárások közül - a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő attitűd, szeretetteljesség, következtetés – kiemelten fontos.
Az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig figyelembe kell, hogy vegye a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből történő felzárkóztatásában. Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Alapelvek érvényesítése

- A szegregálás elkerülésének elve. Az integrált nevelés során az összes
- gyermeknek, ezen belül minden gyermeknek megfelelni.
- Normalizációs elv, melyben a gyermekek normavilágának megértése, átmeneti
- értékrend deficitjének változtatása, minimális korlátozással. Azonos jogok és
- lehetőségek biztosítása a speciális szükségletek, különleges ellátást igénylő
- gyermekek számára.
- Integráció. A gyermekek sajátságos szükségleteit, problémáit egyénre szabott
- nevelési, oktatási programmal elégítjük ki, differenciálás sokszínű
- alkalmazása.
- A gyermekeket csak annyira terheljük, amennyire képes és annyi segítséget
- biztosítunk, amennyire szüksége van. Az önállósághoz vezető utak
- kialakításának segítése.
- A lehető legkorábbi beavatkozás elve.
- Az együttműködés, a probléma komplex megközelítése, a célkitűzések
- megfogalmazásában.
- A családok tiszteletben tartása a családi nevelés erősítése a rászorultak körében
- Az egyenlő hozzáférés elve az esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet
- megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az
- újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

Céljaink

- Érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok, a védelem a testi, értelmi, érzelmi fejlődést akadályozó környezeti ártalmaktól.
- Megvalósul hátránykompenzálással az esélyegyenlőség, az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladataink

- A gyermekek körülményeinek figyelemmel kísérése, a fejlődés nyomon követése.
- A gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladata.
- A gyermekvédelmi esetek kiszűrése.
- A szükséges nyilvántartások vezetése.
- Kapcsolattartás, együttműködés az óvodán belüli munkaközösségekkel, az óvodán kívüli, Gyermekjóléti Szolgálattal, Pedagógiai Intézettel, Egészségügyi szervekkel.
- Prevenció és korrekció, tehetséggondozás a pedagógiai munkában.
- Integráció a pedagógiai gyakorlatban.
- A szociális érzékenység felkeltése a gyermekek és szülők közösségében.
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.
- A családi nevelés kiegészítése, kompenzálása a gyermekek szociokulturális, mentális hátrányainak, esélykülönbségeinek csökkentése.

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A megelőzés feladatai

- A gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és folyamatos itt tartózkodását.

Az óvodai élet segítése

- a gyermekek fogadásának új elemei (szülőkkel szervezett programok),
- gyermekelőadások, játszóházak szervezése,
- felajánlások adományozása (gyümölcs).

- A gyermek sajátos nevelési igényének, hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Egészségügyi szűrővizsgálat biztosítása.
- Együttműködés gyermekvédelmi társszervekkel.

A feltárás feladatai

- A gyermekek és családjuk sokoldalú megismerése (dokumentumok, nyilatkozatok begyűjtése) komplex állapotfelmérés
- A gyermekek veszélyeztetettségének és hátrányos helyzetének megkülönböztetése – a gyermek és környezetének aktuális állapotának figyelembe vételével. Az adatváltozások nyomon követése
- Sokrétű egészségügyi szűrővizsgálatok, ill. szükség esetén szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése. A fejlődés nyomon követése.
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás, közös programok. A gyermekek óvodai beíratásának támogatása.

A megszüntetés feladatai

- Hatékony egyéni felzárkóztató munkával az esélyegyenlőség feltételeinek
- megteremtése.
- Egészségvédő, mentálhigiénés programok, egészségnevelést szolgáló projekthetek szervezése, veszélyhelyzetek elkerülésére nevelés.
- A segítség lehetőségeinek közös felkutatása.
- A sajátos nevelési igényű kisgyermek másságát elfogadó környezet kialakítása. (befogadó intézményi légkör, gyermekközösség, szülők közössége)
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermek kiemelkedő képességének felismerése, és gondozása.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (adomány-gyűjtés)
- Az esélyteremtést támogató lépések, szolgáltatások folyamatos figyelemmel kísérése (a nevelésben, a gyermekek mérésében)
- Élményszerző kirándulások szervezése
- Az óvodában való tartózkodást segítő tevékenységek folyamatos figyelemmel kísérése

- (jelzőrendszer működése, partnerségi kapcsolatok, egészségügyi szolgáltatások, szociális segítségnyújtás lehetőségei)
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása (a napi nyilvántartásban az igazolások nyomon követése
- Fogadóórák, egyéni beszélgetések, visszatérő családlátogatások alkalmainak gyarapítása, a meggyőzés módszerének alkalmazása
- Szoros kapcsolat kialakítása a látens módon segítséget kérő családokkal

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek én-képe önértékelése, lelki egészsége nem mutat komoly sérülést.
- A gyermekek teherbíró, küzdőképességük fejlődik, alkalmassá válnak, hogy megfelelő harmóniában éljenek önmagukkal és környezetükkel.
- A gyermekek képessé válnak a csoportban való alkalmazkodásra, kialakul a kompetencia érzése.
- A gyermekek képessé válnak veszélyhelyzetek elkerülésére, felismerésére.
- A gyermekek teljesítménye a valós képességeiket tükrözik.
- Csökkennek az indulási hátrányokból és fogyatékosságból adódó különbségek.

IX. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

IX.1. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK INTEGRÁLT NEVELÉSE

A sajátos nevelési szükséglet, mint fogalom, sokkal tágabb elnevezés, szélesebb populációra terjed ki, mint a fogyatékos, vagy sérült elnevezés. Több az olyan gyermek, akinek szüksége van a megsegítésre, hátrányos helyzete, születési determinációja, részképesség zavara miatt.
A speciális nevelési szükséglet nem a képességek hiányára, hanem inkább a teendőkre összpontosít. Ez a megjelölés lényegesen általánosabb a korábbinál, szándékosan kerüli, valamennyi fogyatékossági kategória konkrét megnevezését. Ezzel egyben elszakad az orvosi jellegű osztályozástól, ezt felváltja a pedagógiai hangsúly.
Kiterjed a kevésbé pregnáns, inkább átmeneti jellegű, ill. a nem egyértelműen organikus eredetű nevelési szükségletre (pl. a diszlexiák típusai, tanulási problémák pszichés okok miatt) is, melynek eredete nem ritkán emocionális, vagy szociális jellegű.
A fenntartói döntés, és feladat-ellátási kötelezettség az alapító okiratban megfogalmazott feladat meghatározás alapján, óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek fogalomköréhez tartozó gyermekek ellátása kiterjed arra a gyermekekre, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján

- enyhe mozgásszervi,
- érzékszervi vagy
- beszédfogyatékos, de a többi gyermekkel együtt nevelhető.

A helyi nevelési rendszer szerves részeként működik, a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve figyelembe vételével.

Az irányelvek főbb pontjai:

- -A fogyatékos gyermekek joga, hogy állapotuknak megfelelő pedagógiai ellátásban részesüljenek attól kezdődően, hogy a fogyatékosságot megállapították. Olyan többletszolgáltatással kell kiegészíteni a nevelési gyakorlatot, amelyik a fogyatékos gyermekek sajátosságaihoz igazodik.
- Az óvodai nevelés új módon kiegészíti, bizonyos esetekben korrigálja a családi nevelést.

Az irányelvek intézményünkre vonatkozó része

- A tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangba kerüljenek,
- A gyermekeknek joga, hogy állapotuknak megfelelő gyógypedagógia ellátásban részesüljenek, fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg.
- Nevelésük, fejlesztésük a terhelhetőség figyelembe vételével történjen.
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, elfogadó, eredményeket értékelő környezet, befogadó csoportlégkör kialakítása segítse.
- A gyermekek viselkedésében érvényesüljön a hátrányos megkülönböztetés kizárásának elve.
- A fejlesztő foglalkozások programjai az intézmény programjának tartalmi elemeivé váljanak.

Célunk, hogy a

harmonikus, nyugodt óvodai környezetben

- legyen biztosított a gyermekek integrált nevelése, esélyegyenlősége,
- javuljon a gyermekek életminősége, a társadalmi beilleszkedése,
- csökkenjenek a fogyatékosságból adódó hátrányok,
- váljék természetessé a gyermekek közötti különbözőség elfogadása.

Általános feladatok

A napi tevékenységekbe a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatását segítik elő.

- Az egyéni fogyatékosságból fakadó, hiányzó-vagy sérült funkció helyreállítása, új funkció kialakítása.
- Az ép funkciók bevonása, a hiányzók pótlása érdekében, a különböző funkciók egyensúlyának kialakítása.
- Speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- A fejlesztés céljait, minden esetben a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

Feladatok

Integrált nevelésből adódó pedagógiai feltételek biztosítása:

- Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Egyéni szükségletekhez igazodóan, speciális segédeszközök használatára, elfogadására, következetes használatára, megóvására nevelés.

- Kompenzációs lehetőségek körének bővítése, a nem-vagy kevéssé sérült funkciók differenciált működésének tudatos fejlesztése.
- Kiemelkedő teljesítményre képes területek felismerése.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása az egyéni foglalkoztatás megvalósításához.
- Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítők tájékoztatása a sajátos nevelési szükségletről a gyermekek befogadásához.
- A szülők megfelelő tájékoztatása, együttműködés a családdal.

IX. 2 A FEJLESZTŐ TEVÉKENYSÉG LEGFONTOSABB TERÜLETEI

A tevékenységet meghatározó tényezők
- a fogyatékosság, típusa, súlyossága,
- a speciális ellátás kezdetének ideje,
- az életkor,
- a meglévő ismeretek alapján:
    - a kognitív funkciók, (vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés)
    - motoros képességek, (alapmozgások, mozgáskoordináció, egyensúly)
    - beszéd –és nyelvi képességek fejlesztése, (nonverbális, verbális kommunikáció, beszédindítás, beszédmegértés stb.)
    - játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása,
    - szociális kompetenciák kialakítása, a fogyatékosság függvényében, más-más hangsúlyt kap.

Sérülés specifikus fejlesztés feladatai

Az enyhén mozgáskorlátozott gyermek

Az enyhén testi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt enyhe mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.
A jelentősen eltérő kóreredet - végtagredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok; petyhüdt bénulást okozó kórformák; a korai agykárosodás utáni mozgás-rendellenességek; egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.
A testi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan sérült mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatok megszereztetése, a megtanult mozgás alkalmaztatása. Az óvodában biztosítani kell - a gyermek állapotának megfelelően - a megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét. A mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Érzékszervi- sérült gyermek fejlesztésének feladatai

.

Gyengén látó gyermekek fejlesztésének feladatai

Látásukat sokkal közelebbről, kisebb térben tudják használni. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével, vizuális megismerés útján történik, hallási, tapintási ingerekkel kiegészítve.

- A testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása és az ehhez szükséges környezet megteremtése. (dönthető asztallap, világítás)
- A környezet vizuális megismertetése, látás használatának megtanulása a távoli és közeli környezetben.
- Nagymozgások fejlesztése, mozgáskoordináció, mozgásbiztonság kialakítása.
- Térbeli tájékozódás fejlesztése a látás használatával.
- A kézügyesség, a finommozgás fejlesztése az írás előkészítése.

Hallássérült gyermek fejlesztésének feladatai

*Az e*nyhén hallássérült-nagyothalló- gyermekek esetében a halláskárosodás miatt, az érthető kiejtés elmarad, ennek következtében, a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás korlátozódhat, az egész személyiség megváltozhat. A speciális ellátással a súlyos következmények kialakulása csökkenthető.
A hallássérült gyermekek egy része speciális segítséggel részt vehet az óvodai nevelésben.
Központi feladat a kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése, amely az egész napi óvodai tevékenységben jelen van.

Enyhe fokban hallás sérült gyermekek fejlesztésének feladatai

Az emberi beszédhang és környezet korlátozott felfogására képesek.
Beszédfejlődésük késve, speciális segítséggel indul meg.

- A nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény- és tevékenység erősítése, a beszédérthetőség javítása
- A nyelvi kommunikáció, helyzetekhez kötött alkalmazása, a megnyilvánulást segítő eszközrendszer használata, a családi-szociális háttér bekapcsolása a fejlesztés rendszerébe

Beszédfogyatékos kisgyermekek fejlesztésének feladatai

Beszédfogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejlettségű gyermek szenzoros, motoros, vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyskalkulia, súlyos orrhangzóság stb.) miatt eltérően fejlődik.
Az akadályozottság megmutatkozhat beszédhangok ejtésében, beszédészlelési, megértési zavarokban, beszédritmus sérülésében, a beszédhelyzetek tartós hárításában, megtagadásában, ill. általános beszédgyengeséggel együtt járó részképesség kieséssel. A diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai is ide sorolhatók.

- Komplexitás a fejlesztésben; sokoldalú percepciófejlesztés, kinesztéziás, auditív, vizuális, vizuomotoros koordináció, beszéd motorikus mozgások fejlesztése.
- Speciális terápiák alkalmazása; diszlexia prevenció, grafomotoros fejlesztés.
- Báb és drámaterápia alkalmazása.

- A mozgás és beszédműveletek, transzfer (átviteli) hatásának tudatos használata.

A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási zavarral küzdő gyermekek helyi fejlesztési gyakorlata

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz, de a fejlesztőpedagógus tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

A megelőzés feladatai közé tartozik, hogy már középső csoportban, a csoportban dolgozó óvónő javaslatára, megfigyelései alapján, a fejlesztőpedagógusok által kidolgozott helyi szempontsor kritériumai szerint a gyermekek differenciált fejlesztésben részesülnek. A helyi program kiemelt fejlesztési feladatai, alapját képezik a fejlesztési gyakorlatnak.

IX.3. A FEJLESZTÉS GYAKORLATA

A fejlesztőtevékenységek színterei:

- Csoportszobai integráció
- Csoporton kívüli fejlesztés: a fejlesztőpedagógusok, tervezett tevékenysége
- Csoporton belüli hospitálás: célja a gyermek sokoldalú megismerése
- Gyógypedagógus irányításával, közreműködésével végzett tevékenység.
- Együttműködés a szülőkkel

A fejlesztési tevékenység értékelése

- fejlettségmérő lapok áttekintése (félévente)
- megfigyelési napló bejegyzései alapján (évente)
- állapotváltozásról kontrollvizsgálat a Szakértői Bizottságnál

Szükséges feltételek

Személyi feltétel: gyógypedagógus – utazó gyógypedagógus igénybe vételével
Tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciális tárgyi eszközigénye nincs, mert:
Alapvető tárgyi eszközök azonosak a program specifikus eszközökkel:

- Nagyméretű tükör, egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör,
- Lateralitást (oldaliságot) jelölő karszalag
- Anyanyelvi táska MINIMAT eszközök, képkártyák
- Mozgásfejlesztést segítő eszközök (labdák hengerek, Ayres, Wesco eszközök)
- Finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok

Sikerkritériumok

- Komplex szakvélemények figyelembevételével, segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, melyek alapján tervezzük a speciális fejlesztést.
- Speciális módszerekkel, terápiás eljárásokkal ismerkedünk, a sérüléshez megfelelő fejlesztést alkalmazunk.
- Az együttműködés az óvoda dolgozói között a tervezésben feladatok megosztásában megvalósul.
- A szülők támogató együttműködése folyamatos.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Képesekké váljanak társaikkal való együttműködésre (szociálisan alkalmassá válnak az iskolai életre).
- Képesekké válnak igényeik, szükségleteik közvetítésére, megértetésére.
- Képessé váljanak nyelvi jelek befogadására, feldolgozására, beszédbeli kommunikációra.
- Saját személyükkel kapcsolatos munkákat önállóan végeznek.
- Kialakul a vizuális jelek felismerése.
- Képesekké válnak a környezetükben állandó, adaptív viselkedésre és indulataik szabályozására.
- Kompenzációs technikákat elsajátítanak.
- Figyelem összpontosításra képesekké válnak.

X. KIEMELTEN TEHETSÉGES GYERMEKEK NEVELÉSE

Tehetséggondozás

A tehetség a személyiség egyik alapvető jellemzője, mely lehetővé teszi a kiemelkedően jó képesség magasabb szintű alakítását. Az óvodáskorban már bizonyos jelek mutatják, hogy vannak tehetségígéretes gyermekek. Leginkább a kreativitás fejlesztése jelenik meg az óvodai nevelésben.
Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együttműködések lehetőségeivel.
A mikrocsoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében

A tehetség korai megnyilvánulásai:

- korai intellektuális érdeklődés,
- nagy kíváncsiság, találékonyság,
- magas energiai szint,
- kitűnő emlékezet,
- érdeklődés,
- humorérzék,
- az őket érdeklő dolgokra koncentrálnak, a feladattudat erős, de közben másra is tud figyelni, tehát nem figyelmetlen,
- figyelemmegosztása nem felületesség,
- szélsőséges alvás (nagyon keveset, vagy nagyon sokat, hosszan),
- a tökéletességre való törekvés,
- erős hajlam arra, hogy mindent a maga módján csináljon,
- az élet dolgairól korán elgondolkodnak (filozofikusak),
- korai írás, olvasás, mennyiségi ismeretek,
- magas passzív szókincs (amit ért: 100 szó másfél – két évesen),
- összefüggések felismerése 1 éves kor alatt,
- pszichomotorika korai fejlődése,
- korai nonverbális kommunikáció,
- korai járás (7- 8 hó),
- objektum permanencia (a tárgyak állandóságának felismerése).

A tehetség azonosítása fontos feladatunk, mert a tehetség korai felismerése, a fejlődéséhez szükséges feltételek biztosítása segíti elő annak kibontakozását.
A tehetséges gyermek vonatkozásában: a tehetségnek fel kell épülnie.
Ehhez kooperációra és kommunikációra, együttműködésre van szükség.
Ezeknek a képességeknek a kibontakozásához optimális közeg, az óvodai közösség.

Az óvodában a kiemelkedő képesség területei lehetnek:

- intellektuális tehetség (különböző tudományterületen kimagasló: matematikai, természetismereti, fizikai, anyanyelvi-kommunikációs),
- művészeti tehetség (kiváló rajzkészség, zenei hallás, ritmusérzék, hangterjedelem),
- pszichomotoros tehetség (testi ügyesség, sportra való alkalmasság, tánc, harmonikus mozgás, kézügyességet igénylő terület),
- szociális tehetség (vezető, szervező, irányító).

A tehetséggondozás sajátos céljai:

- A fő cél minden esetben a tevékenykedni akaró és tudó, boldog, lehetőleg kiegyensúlyozott személyiség elérése.
- Elfogadó, támogató, biztonságot adó légkör kialakítása.
- A gyermek tehetséges képességeinek támogatása.
- A gyermek tehetségével összefüggő gyengébb területek fejlesztése.
- Általános képességfejlesztés.
- Elfogadó, támogató, biztonságot adó légkör kialakítása.
- A pihenés, elmélyülés lehetőségének biztosítása.

A tehetséggondozás során kiemelt feladataink:

- A legfontosabb alapszabálynak tekintjük, hogy hagyjuk a gyermeket önállóan alkotni!
- Ismerjük fel a tehetséges, kreatív gyermekeket.
- Ösztönözzük, motiváljuk kreativitásukat.
- Törekednünk kell szükségleteik kielégítésére: megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági.
- Segítségadás az önmagukra találásban, hogy meg tudjanak birkózni a feladatok sokszínűségével.
- Az elkallódás prevenciója.
- Harmonikus, egész személyiségre kiterjedő fejlesztés.
- Segíteni őket a számukra nehézséget, segítséget igénylő helyzetekben.
- Sokat, de mindig reálisan dicsérjük, türelemmel forduljunk feléjük.

A tehetség és kreativitás fejlesztésének 7 eleme:

1. Az önbizalom fejlesztése (ötletek méltánylása),
2. a másképp gondolkodás elfogadása (hozzuk tudomására, hogy ez jó),
3. felderítés – kutakodás és gondolkodás (bátorítás az átgondolásra),
4. más ötletekkel való megismertetés (erről való gondoskodás is fontos),
5. tisztelet önmagunk és mások iránt (bátorítanunk kell erre),
6. engedély a képzelet szabad szárnyalásához (legyen pozitív élmény),
7. újszerű gondolkodásra biztatás (bátorítsuk próbálkozásait).

Óvodánkban a tehetséggondozás a csoporton belül történik elsődlegesen.
A célok és feladatok megvalósítása érdekében folyamatosan biztosítjuk a szükséges személyi és tárgyi feltételeket a gyermekek kiemelkedő képességei szerint.
Az óvodapedagógusokat belső továbbképzésen, hospitálással, konzultációs lehetőséggel segítjük, igénybe véve az e területen képzett kollégáinkat, utazó szakembereket.
A gyermekek csoporttársaikkal közösen vesznek részt a tevékenységekben, de az óvodapedagógusok differenciált fejlesztésben részesítik őket.
Biztosítjuk számukra a speciális eszközöket, technikai feltételeket is. Lehetőség szerint igyekszünk biztosítani kiscsoportos kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” tevékenységeket is szervezni az érintett gyermekeknek.
Törekszünk a szülőkkel való folyamatos együttműködésre, konzultációra, közös, reális elvárások felállítására.
A gyermekek kíváncsiságának, érdeklődési körének megfelelő előadások, bemutatók, látogatások szervezését tervezzük az éves munkatervünkben.
Intézményünkben kézműves szakkör, néptánc, úszás, madárovi, balett és gyermekkórus foglalkozás segíti a tehetséges gyermekek számára megfelelő fejlesztést.

XI. AZ ÓVODA SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSAI

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógusok és pedagógiai, gyógypedagógiai asszisztens irányítja. A szolgáltatások idején is óvodapedagógus biztosítja a felügyeletet.
A szolgáltatások igénybe vevőit nyilatkoztatjuk az igénybevételéről, majd ezt követően alakítjuk ki a szolgáltatások körét. (Csak abban az esetben szervezzük meg, ha legalább 10 fő igényli.)

Az óvodánkban jelenleg működő szolgáltatások:

Úszás – Darnyi Tamás úszóiskolájában
Madárovi – Turny Zoltán vezetésével.
Néptánc – néptánctanár páros közreműködésével.
Óvodai gyerekkórus - Dosek Domonkos
Kézműves foglalkozás - Jaskó Dorottya

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Gyökössy Endre Református Óvoda

Szülői Közössége képviseletében

a Gyökössy Endre Református Óvoda
Pedagógiai Programját
véleményezte: ……

A Gyökössy Endre Református Óvoda módosított
Pedagógiai Programját az óvoda
nevelőtestülete elfogadta: …….
…….
…….

A Magyarországi Református Egyház
Dunamelléki Egyházkerület elnöksége
(1092 Budapest, Ráday u. 28.), mint fenntartó
a Gyökössy Endre Református Óvoda
Pedagógiai Programját jóváhagyta:

……..

A Gyökössy Endre Református Óvoda
Pedagógiai Programjának érvényessége:
2020. szeptember 1-től visszavonásig.

Budapest, 2020. január 20.

…….
intézményvezető